Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ҲАҚИҚАТИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1990 йил 30 июнь
ШАНБА
№ 147 (4.940).

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин

ПАХТАКОР ДИЛИНИНГ ТАРЖИМОНИ

ҚПСС XXVIII СЪЕЗДИ ДЕЛЕГАТИ, МЕХАНИЗАТОР ЖУРАМУРОД ХУДОЙҚУЛОВ ҚИЁФАСИГА ЧИЗГИЛАР

Саратон қуёши олов пуркайди. Сояда ҳарорат 45 даража, далада эса... Жўрамурод қаро терга ботган ҳамкасбларига меҳр билан тикилди. «Ҳақиқий пахтапарвар, сабр-қаноатли, эътиқодли кишилар» дея хаёлидан ўтказди механизатор. Оғир шароитда дур ундираётган мана шу тиниб-тинчимаслар билан ҳар қанча фахрланса арзийди. Бу йил ҳам кўп қийинчиликларни енгиб ўтишга тўғри келди. Заршунослар ўзларини аямай меҳнат қилмоқдалар. Ёғингарчиликдан шикастланган ниҳоллар ўрнига қайта чигит экилди. Агротехник тадбирлар бир-бирига боғлаб, сифатли амалга оширилаяпти. Ҳар бир ниҳол деҳқон меҳрига қонаётганлиги сабабли кун сайин ҳосилга ҳосил қўшмоқда.

Жўрамурод хосиятли касб сирини пухта ўргатган, одамийликдан дарс берган устозларини ёдга олди. Қизилқум чўли барханларига туташиб кетган ерлар ўзлаштирилиб, пахтазорга айлантирилди. Шароит ниҳоятда оғир. Дастлабки кезлар бошпана, ҳатто ичимлик сув топилмасди. Гармсел пахтакорлар меҳнатини машаққатга айлантирарди. Баъзилар бир ойга чидамай, жуфтакни ростлаб қолдилар. Аммо Жўрамурод ёш бўлса ҳам чўл қийинчиликларига бардош берди. Суяги меҳнатда қотган, ҳаётнинг аччиқ-чучугини эрта татиган ўсмир катта ишга бел боғлаганлигини қалбдан ҳис қилди. Баъзида оёқ-қўли қақшаб оғрир, қўйни-қўнжи қумга тўлганча ҳолсиз уйқуга кетарди. Қўл силтаб бошқа соҳага ўтиб ишлашни ўйлаган кезлар бўлди. Фақат андиша, ота касбига меҳр тишни тишга қўйишга мажбур этди.

Дастлабки йили иш кутилгандек кетмади.

— Одамларнинг қалбига йўл топиб уларда ишонч, иштиёқ уйғотишимиз лозим, — деди кекса заршунос Икром Ҳайдаров. — Акс ҳолда иш унмайди, юзимиз шувут бўлади.

Жўрамурод Худойқулов ҳам тарғибот-ташвиқот ишларини кучайтирди. Сўз ва шахсий ибрати билан барчани олға ундади. Бу орада у Совет Армияси сафига хизматга чақирилди. Ватан олдидаги йигитлик бурчини муваффақиятли ўтаб, яна чўлқувар бригадасида фаолият юрита бошлади. Механизаторлик касбини пухта эгаллади. Қатор ораларига ишлов берди, ҳосилни агрегатлар ёрдамида саранжомлади.

Ёдида. Пахта йиғим-терими қизғин тус олган кезлар. Жўрамурод агрегатини биринчи бўлиб дала бошига олиб чиқди. Бир сония уфққа туташ пахтазорларга тикилиб тургач, стартёрни босди. Машина оқ олтин денгизи бўйлаб оҳиста сузиб кетди. Ёш механизатор кунига 6—7 тоннадан оқ олтин териб, мусобақага қизғин тус берди. Ҳалол меҳнат оддий бўз йигитни эл-юртга танитди. 1985 йили ҳамқишлоқлари унга катта ишонч билдириб, 188-Пешку сайлов округидан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати этиб сайладилар. Серташвиш кунлар бошланди. Бир куни Ж. Худойқулов дала четидаги ёлғизоёқ йўлдан шийпон томон борар экан, бир гуруҳ қариялар пешвоз чиқишди.

— Сенда гапимиз бор, депутат ўғлим,— деди отахонлардан бири. — Навоий номли, Фрунзе номли колхозларга олиб борадиган йўл қишда лой, ёзда чанг. Мушкулимизни осон қилишларини сўраб бормаган еримиз қолмади. Бир йилдан буён қўйнимизни пуч ёнғоққа тўлғизиб келишаяпти. Ўзинг ёрдам бермасанг бўлмайди

Депутат Ж. Худойқулов эртасигаёқ тегишли идора ва ташкилот раҳбарларига учрашди. Халқ талабини қондириш учун уч ой елиб-югурди. Натижада 20 чақирим йўл асфальтланди, катта ҳажмда ободончилик ишлари амалга оширилди. Бундан ташқари қурилиш материаллари билан савдо қилувчи магазин, шифохона биноси қурилиб, фойдаланишга топширилди. Биз Жўрамурод ака билан дала бошида дилдан суҳбатлашдик.

— Бу йил 74 гектар ерда деҳқончилик қилаяпмиз, — дейди у баравж ниҳолларга тикилиб. — Ният—ҳар гектар ердан камида 29 центнердан ҳосил йиғиштириш. Баҳрия Йўлдошева, Моҳира Жумаева, Қўлдош Йўлдошев каби фидойилар кунлик нормани бир ярим баравар адо этишмоқда. Жазирама иссиқда эгат оралашнинг ўзи бўлмайди. Тухумни тупроққа кўмиб қўйсанг хиёл ўтмай пишади... Ёшликдан ғўза парваришлаб, пахтакор машаққатини яхши ҳис қилдим. Яширмайман, далаларда қаро терга ботиб ишлаётган опа-сингилларимизни кўриб эзиламан. Сабаби, улар ҳар доим ҳам меҳнатларининг роҳатларини кўришаётгани йўқ. Ҳордиқ чиқариш учун шароит етарли эмас. Эрта тонгдан то кун ботгунга қадар ишлаб, арзимаган маош олишаяпти. Кўп болали оналар хўжалик раҳбарларига мурожаат қилмоқдалар. Улар: башарти бозор иқтисодиётига ўтиш азрур бўлса, нархнавони оширмасдан иш тутишнинг иложи бўлмаса, у ҳолда автомашиналар, гиламлар, зеб-зийнат буюмларининг нархларини оширинглар. Бироқ ун билан ёғнинг нархини ошира кўрманглар, биз асосан шу маҳсулотлар ҳисобига тирикчилик қиламиз, дейишмоқда! Юракдан айтадиган гапимиз шу: бизнинг халқимизга қандайдир хайр-эҳсон эмас, балки лоақал пахта етиштириш учун қилган ҳалол меҳнатининг ҳаққини тўла беришса бас. Шунда асло зорлик нималигини билмай яшаймиз. КПСС XXVIII съезди делегати сифатида юқоридаги муаммолар ечими учун қатъий курашаман. Зеро, мен пахтакор дилининг таржимониман.

Р. АСЛОНОВ,
Э. ИБРОҲИМОВ.

Пешку районидаги Фрунзе номли колхоз.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми тўғрисида

АХБОРОТ

1990 йил 29 июнь куни Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми бўлди.

Пленум муҳокамасига КПССнинг бўлажак XXVIII съезди масалалари киритилди.

Пленумда КПСС Марказий Комитетининг Бош котиби М. С. Горбачев маъруза қилди.

Пленумда: Чита вилоят партия комитетининг биринчи котиби Н. И. Мальков, Иркутск вилоят партия комитетининг биринчи котиби В. И. Потапов, СССР ўрмон саноати министри В. И. Мельников, СССРнинг Монголия Халқ Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси В. И. Ситников, СССР Давлат телевидение ва радиоэшиттириш комитетининг раиси М. Ф. Ненашев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, шахсий пенсионер Я. П. Рябов, Мари вилоят партия комитетининг биринчи котиби Г. А. Посибеев, СССР ички ишлар министри В. В. Бакатин, ВЦСПС раиси Г. И. Янаев сўзга чиқдилар.

Пленум «КПСС Марказий Комитетининг КПСС XXVIII съездига сиёсий ҳисоботи ва партиянинг вазифалари» маърузасининг асосий қоидаларини маъқуллади ҳамда Марказий Комитетнинг Сиёсий бюросига бўлиб ўтган муҳокамани ҳисобга олиб, уни узил-кесил ишлаб чиқишни топширди.

Пленум съездда маъруза қилишни КПСС Марказий Комитетининг Бош котиби М. С. Горбачевга топширди.

Пленум КПСС XXVIII съездининг «Инсонпарвар, демократик социализм сари» дастурий баёноти ҳамда КПСС Устави лойиҳаларини асосан маъқуллади ва бу ҳужжатларни съезд муҳокамасига қўйишга қарор қилди.

Пленумда КПСС Марказий Комитетининг Бош котиби М. С. Горбачев якунловчи нутқ сўзлади.

Шу билан КПСС Марказий Комитетининг пленуми ўз ишини тугаллади.

ЛОЙИҲА

Ўзбекистон ССР агросаноат комплекси ходимлари касаба уюшмасининг УСТАВИ

Ўзбекистон ССР агросаноат комплекси ходимлари касаба уюшмаси оммавий, ихтиёрий, мустақил ва партиясиз жамоат ташкилотидир. У ўз аъзоларининг қонуний ҳуқуқларини жумҳурият, давлат ва хўжалик органлари олдида ифода этиш ва ҳимоя қилиш учун тузилади, қонунчилик ташаббуси ҳуқуқига эга бўлади.

Касаба уюшмаси фаолияти демократия, ошкоралик, танқид ва ўз-ўзини танқид, коллектив раҳбарлик асосида, қуйидан юқоригача сайлаб қўйиладиган барча органлар билан тенг ҳуқуқли ўзаро ҳаракат ва ҳамкорлик принциплари бўйича қурилади.

Касаба уюшмаси ўз фаолиятида давлат ва хўжалик органларидан, сиёсий ташкилотлардан мустақил саналади, уларга ҳисоб бермайди, ташкилий фаолиятда ҳам, молиявий фаолиятда ҳам улар томонидан назорат остига олинмайди, улар билан тенг ҳуқуқли асосда ҳамкорлик қилади, Ўзбекистон ССР ва СССРнинг бошқа касаба уюшмалари, жамоат ташкилотлари билан муносабатларни мустақиллик, ўзаро ҳурмат ва манфаатдорлик, тенглик принциплари асосида қуради. Уюшмалараро органлар билан ўзаро ҳаракат тартиби молиявий шериклик ва амалий ҳамкорликни мужассамлаштирувчи шартнома асосида ўрнатилади.

Ўзбекистон ССР агросаноат комплекси ходимларининг касаба уюшмаси СССР касаба уюшмалари ҳаракатининг таркибий қисми бўлиб, Ўзбекистон ССР ва СССР конституцияларига мувофиқ фаолият кўрсатади.

Ўзбекистон ССР агросаноат комплекси ходимлари касаба уюшмаси бошқа мамлакатлар, халқаро касаба уюшмалари ҳаракати билан алоқаларни ривожлантиради ва ҳамкорлик қилади.

I. ҚАСАБА УЮШМАСИ АЪЗОЛАРИ, УЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА БУРЧЛАРИ

1. Ўзбекистон ССР агросаноат комплекси ходимлари касаба уюшмасига устав ва ҳаракат дастурини эътироф этувчи, аъзолик бадалларини тўлаб турувчи, давлат, давлат-кооператив корхоналарида, ташкилотлар, муассасалар, кооперативлар, деҳқончилик хўжалиги, ижара коллективида ишловчи, ижарачи, якка тартибда меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи шахслар, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари, агросаноат комплекси системасидаги ҳунар-техника билим юртларининг ўқитувчилари, студентлари, ўқувчилари, шунингдек, халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ишловчи ва шу ташкилот аъзоси бўлиш истагини билдирувчи ҳар бир кишининг аъзо бўлиши мумкин. Агросаноат комплекси ходимлари касаба уюшмаси аъзоси бир пайтнинг ўзида бошқа касаба уюшмаси ҳисобида тура олмайди.

2. Касаба уюшмаси аъзолигига кирувчи унинг шахсий аризасига биноан группа ёки цех касаба уюшмаси йиғилишларида, агар улар йўқ бўлса, бошланғич ташкилот йиғилишларида якка тартибда қабул қилинади. Касаба уюшмаси аъзолигига қабул қилинган кишига аъзолик билети бошланғич ташкилот касаба уюшмаси комитети томонидан берилади.

3. Касаба уюшмаси аъзолари касаба уюшмаси ташкилоти ҳисобига асосий иш ёки ўқув жойи бўйича турадилар.

4. Касаба уюшмасига аъзолик стажи группа ёки цех, бошланғич касаба уюшмаси ташкилоти йиғилишида касаба уюшмаси аъзолигига қабул бўйича қарор қабул қилинган кундан бошлаб ҳисобланади.

5. Агросаноат комплекси системасидаги ишга ёки ўқишга келган бошқа касаба уюшмаси аъзолари — меҳнаткашлар, студентлар, ўқувчиларнинг касаба уюшмасига аъзолик стажи сақланиб қолади.

6. Болалар тарбияси билан бўлиб вақтинча ишлай олмаган аёллар, ишламайдиган пенсионерлар касаба уюшмаси ҳисобига охирги иш жойлари бўйича туришлари ва ҳуқуқлардан барча касаба уюшмаси аъзолари қатори тенг фойдаланишлари мумкин.

7. Мавсумий иш билан банд бўлган ишчилар ва хизматчилар, агар навбатдаги мавсумда ҳам ишни давом эттирсалар, уларнинг касаба уюшмасига аъзолик стажи сақланиб қолади.

8. СССР Қуролли Кучлари сафида хизмат қилинган вақт касаба уюшмасига аъзолик стажига қўшилади.

9. Агросаноат комплекси тармоғидаги корхоналар, ташкилотларнинг маъмурияти томонидан меҳнат тўғрисидаги қонунчиликка зид равишда ишдан бўшатилган ходимларда касаба уюшмасига аъзолик стажи улар илгариги иш жойларига ўрнашгунларича ёки бошқа ташкилотда ишга жойлашгунларича сақланиб туради.

10. Ваколат муддати тугаши муносабати билан қайта сайлашда касаба уюшмаси органи ишидан озод этилган касаба уюшмаси ходимини маъмурият илгариги иш жойи ёки унинг розилигига кўра мазкур корхона, муассаса, ташкилот доирасида бошқа иш билан таъминлашга мажбур.

Маъмурият бу ходимларни касаба уюшмаси органлари ишидан озод қилинган кундан бошлаб беш йил давомида штат қисқариши (лавозим тугатилиши) баҳонасида ўз ташаббуси билан ишдан бўшата олмайди.

11. Касаба уюшмаси комитетларининг бошқа ишлардан озод этилган ходимлари мазкур меҳнат коллективи аъзоси каби барча ҳуқуқ ва имтиёзлардан фойдаланадилар.

12. Касаба уюшмаси аъзоси қуйидаги ҳуқуқларга эга:

12. 1. барча сайлаб қўйиладиган касаба уюшмаси органларидан ўзининг иқтисодий, ижтимоий, ҳуқуқий ва маънавий манфаатларини ҳимоя этишни талаб қилиш;

12. 2. барча касаба уюшмаси органларига ариза ва таклифлар билан мурожаат этиш ҳамда қўйилган масалаларга жавоб талаб қилиш;

12. 3. касаба уюшмаси комитетлари, президиум мажлисларида, конференцияларида ўзига алоқадор масала кўрилаётганда шахсан иштирок этиш;

12. 4. барча касаба уюшмалари органларига сайлаш ва сайланиш (вакил бўлиш), сайлаш учун ўз номзодини кўрсатиш;

12. 5. касаба уюшмаси йиғилишларида, комитет ва президиум мажлисларида, конференцияларда, съездларда, матбуотда, касаба уюшмаси ишларининг барча масалаларини эркин муҳокама қилиш, таклифлар киритиш, ўз фикрини очиқ айтиш ва уни ҳимоя қилиш;

12. 6. корхона, муассаса ва ташкилотни, давлат ва жамоат ишларини бошқаришда иштирок этиш;

12.7. ижтимоий ҳимояланиш фондидан, касаба уюшмаси органларига кўрсатилаётган бепул юридик ёрдамдан, маданий-спорт муассасаларидан фойдаланиш, касаба уюшмаси маблағидан моддий ёрдам олиш, ўзаро ёрдам кассасига аъзо бўлиш;

12.8. ўзи ва оила аъзоларига санаторий-курортларда даволаниш учун йўлланмалар олиш, касаба уюшмаси шифохоналари, санаторий-профилакторийлари ва дам олиш базаларида касаба уюшмаси маблағлари ҳисобидан ҳордиқ чиқариш;

12. 9. Ўзбекистон ССР ва СССР қонунчилигига мувофиқ касаба уюшмаси комитетлари рухсат берган иш ташлашларда иштирок этиш;

12. 10. шахсий ариза билан касаба уюшмасидан эркин чиқиш;

13. Касаба уюшмаси аъзосининг бурчлари:

13. 1. касаба уюшмаси уставига риоя этиш, ҳаракат дастурини, касаба уюшмаси органлари қарорларини бажариш, аъзолик бадаллари тўлаб бориш;

13. 2. ҳалол ва фидокорона меҳнат қилиш, давлат, ишлаб чиқариш ва меҳнат интизомига риоя этиш, ижтимоий адолат принципларини муттасил қарор топтириш, жамиятга зид ҳар қандай хатти-ҳаракатларга қарши курашиш;

13. 3. жамоат топшириқларини бажариш, касаба уюшмаси фаолиятидаги камчиликларга нисбатан муросасиз бўлиш;

13. 4. бошқа миллат вакилларига ҳурматсизликнинг ҳар қандай кўринишларига қарши қатъий кураш олиб бориш.

14. Жамоат ташкилотларида фаол иштирок этган ҳар бир касаба уюшмаси аъзоси тақдирланиши мумкин.

(Давоми учинчи бетда).

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Қонуни

ЎЗБЕКИСТОН ССРда КОНСТИТУЦИОН НАЗОРАТ ТЎҒРИСИДА

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. **Ўзбекистон ССРда конституцион назоратнинг мақсадлари**

Ўзбекистон ССРда конституцион назорат давлат органлари ва жамоат ташкилотлари ҳужжатларининг Ўзбекистон ССР Конституциясига, Қорақалпоғистон АССРда эса — Қорақалпоғистон АССР Конституциясига мос бўлишини таъминлаш, шахснинг конституцион ҳуқуқлари ва эркинликларини, Ўзбекистон ССР халқларининг ҳуқуқларини, совет жамиятининг демократик негизларини муҳофаза қилиш мақсадида таъсис этилган.

2-модда. **Конституцион назорат органлари**

Ўзбекистон ССРда конституцион назоратни Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети, Қорақалпоғистон АССРда эса Қорақалпоғистон АССР Конституцион назорат комитети амалга оширади.

3-модда. **Конституцион назорат органлари фаолиятининг асосий принциплари**

Ўзбекистон ССРда конституцион назорат органлари социалистик қонунчилик, коллегиаллик ва ошкоралик асосида иш олиб боради.

Ўзбекистон ССРда конституцион назорат органлари мустақилдирлар ва фақат Ўзбекистон ССР Конституциясига, Қорақалпоғистон АССРда эса — Қорақалпоғистон АССР Конституциясига ҳам буйсунадилар.

Конституцион назорат органлари фаолиятига ҳеч қандай аралашувга йўл қўйилмайди ва бундай аралашув қонунга мувофиқ жавобгарликка сабаб бўлади.

4-модда. **Ўзбекистон ССРда конституцион назорат тўғрисидаги қонунлар**

Ўзбекистон ССРда конституцион назоратнинг вазифалари, уни ташкил этиш ва амалга ошириш тартиби Ўзбекистон ССР Конституцияси, ушбу Қонун билан, Қорақалпоғистон АССРда эса — шунингдек Қорақалпоғистон АССР Конституцияси ва Қорақалпоғистон АССРда конституцион назорат тўғрисидаги Қорақалпоғистон АССР Қонуни билан белгиланади.

II. ЎЗБЕКИСТОН ССР КОНСТИТУЦИОН НАЗОРАТ КОМИТЕТИНИНГ ҲАЙЪАТИ ВА УНИ САЙЛАШ ТАРТИБИ

5-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг ҳайъати.**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети сиёсат ва ҳуқуқ соҳаси мутахассисларидан комитет раиси, раис ўринбосари ва Қорақалпоғистон АССР вакилини қўшиб ҳисоблаганда комитетнинг 9 аъзосидан иборат қилиб сайланади.

6-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетини сайлаш**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг аъзолари, раиси, раис ўринбосарини Ўзбекистон ССР Олий Совети ўн йил муддатга сайлайди.

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг шахсий ҳайъати тўғрисидаги таклифни Ўзбекистон ССР Олий Советига Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси тақдим этади.

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари умумий сонининг кўпчилик овозини олган шахс сайланган ҳисобланади.

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети фаолиятида узлуксизликни таъминлаш мақсадида ҳар беш йилда унинг ҳайъатининг ярми янгиланади.

Комитетнинг янги сайланган аъзолари сайланган вақтларидан бошлаб ўз лавозимларини эгаллайдилар.

7-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетига сайланган шахсларнинг қасамёди**

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетига сайланган шахсларни қасамёд қилдиради.

Қасамёд матни: «Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети аъзосининг зиммамга юкланган вазифаларини виждонан бажаришга, бунда Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Конституциясининг барча қоидаларига бўйсунишга ва улардан бошқа ҳеч нарсага бўйсунмасликка тантанали қасамёд қиламан».

8-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетига сайланган шахснинг ваколатларини муддатидан олдин тўхтатиш**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетига сайланган шахснинг ваколатлари: унинг истеъфога чиқиш тўғрисидаги илтимосига биноан; саломатлиги ўз вазифаларини бажаришига тўсқинлик қиладиган даражада ёмонлашганлиги муносабати билан; қасамёдни бузган тақдирда; республикадан ташқарига чиқиб кетган тақдирда; суднинг унга нисбатан айблов ҳукми қонуний кучга кириши муносабати билан муддатидан илгари тўхтатилиши мумкин.

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети ҳайъатига кирувчи шахснинг ваколатларини муддатидан илгари тўхтатиш тўғрисидаги қарорни Ўзбекистон ССР Олий Совети Раиси тақдимномасига мувофиқ Ўзбекистон ССР Олий Совети қабул қилади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиялари оралиғидаги даврда Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетига сайланган шахснинг ваколатлари у қасамёдни бузган ёки суднинг унга нисбатан чиқарган айблов ҳукми қонуний кучга кирган тақдирда тўхтатиб турилади. Ваколатни тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарор Ўзбекистон ССР Олий Совети Раиси томонидан қабул қилинади.

9-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетига қўшимча равишда**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети ҳайъатига кирган шахс муддатидан олдин чиқиб кетган тақдирда Ўзбекистон ССР Олий Совети ваколатнинг қолган муддатига комитет ҳайъатига бошқа шахсни қўшимча равишда сайлайди.

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети ҳайъатига кирган шахс унинг ваколат муддати тугашига бир йилдан камроқ вақт қолганда чиқиб кетган тақдирда унинг ўрнига комитетга янги аъзо сайланмайди.

III. ЎЗБЕКИСТОН ССР КОНСТИТУЦИОН НАЗОРАТ КОМИТЕТИ ВАКОЛАТЛАРИ ВА УНИНГ ФАОЛИЯТ ТАРТИБИ

10-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети назорат қиладиган ҳужжатлар**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети:

Ўзбекистон ССР Олий Совети муҳокамасига киритилган Ўзбекистон ССР қонунларининг ва бошқа ҳужжатларнинг лойиҳалари;

Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан қабул қилинган Ўзбекистон ССР қонунлари ва бошқа ҳужжатлар;

Қорақалпоғистон АССР Конституциясининг Ўзбекистон ССР Конституциясига мослигини қараб чиқади.

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети:

Ўзбекистон ССР Президентининг Фармонлари;

Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисининг қарорлари ва фармойишлари;

Қорақалпоғистон АССР қонунлари;

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарорлари ва фармойишлари;

Ўзбекистон ССРнинг ратификация қилиш ёки тасдиқлаш учун тақдим этилган халқаро шартнома мажбуриятлари ва ўзга мажбуриятлари;

Ўзбекистон ССР Олий суди Пленумининг раҳбарий тушунтиришлари;

Ўзбекистон ССР Бош давлат ҳакамининг норматив тусдаги ҳужжатлари, шунингдек бошқа давлат органлари ва жамоат ташкилотларининг Ўзбекистон ССР Конституциясига мувофиқ прокурор томонидан назорат қилинмайдиган норматив ҳуқуқий ҳужжатлари Ўзбекистон ССР Конституциясига ва Ўзбекистон ССР қонунларига мувофиқ ёки мувофиқ эмаслигини назорат қилиб боради.

(Давоми иккинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ССРда КОНСТИТУЦИОН НАЗОРАТ ТЎҒРИСИДА

(Боши биринчи бетда).

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг назорат қилиш вазифалари судларнинг ҳукми ва бошқа қарорларига, тергов, прокуратура, давлат ҳакамлиги органларининг граждандлик, жиноий, маъмурий ишларга доир қарорларига тааллуқли эмас.

11-модда. **Келишмовчиликларни кўриб чиқиш**

Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССРнинг давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари қабул қилган ҳужжатлар Конституцияга мувофиқлиги хусусида улар орасида келишмовчилик чиққан ҳолларда Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети исталган баҳслашувчи томоннинг ташаббуси билан ана шу келишмовчиликларни ушбу Қонунда белгилаб қўйилган қоидаларга ва Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг иш тартибига мувофиқ равишда кўриб чиқади.

12-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети кўриб чиқиши учун масалаларни киритиш**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети:

1) Ўзбекистон ССР Олий Советининг топшириғига биноан Ўзбекистон ССР Олий Советида кўриб чиқиш учун киритилган Ўзбекистон ССР қонунлари ва ўзга ҳужжатлари лойиҳалари хусусидаги;

2) Ўзбекистон ССР халқ депутатлари камида бешдан бир қисмининг, Ўзбекистон ССР Президентининг, Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисининг, Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг таклифига биноан Ўзбекистон ССР Олий Совети қабул қилган Ўзбекистон ССР қонунлари ва ўзга ҳужжатлар хусусидаги;

3) Ўзбекистон ССР Олий Советининг топшириғига биноан Ўзбекистон ССР Президентининг Фармонлари хусусидаги;

4) Ўзбекистон ССР Олий Советининг топшириғи, Ўзбекистон ССР Президентининг, Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисининг Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг таклифларига биноан — Қорақалпоғистон АССР Конституцияси ва Қорақалпоғистон АССР қонунлари хусусидаги;

5) Ўзбекистон ССР Олий Совети топшириғи билан Ўзбекистон ССР халқ депутатларининг камида бешдан бир қисмининг, Ўзбекистон ССР Президенти, Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси, Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг таклифларига биноан — Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарорлари ва фармойишлари, Ўзбекистон ССРнинг халқаро шартнома мажбуриятлари ва бошқа мажбуриятлари хусусидаги;

6) Ўзбекистон ССР Олий Советининг топшириғига, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисининг Ўзбекистон ССР Олий Совети доимий комиссиялари, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг, Ўзбекистон ССР Халқ назорати комитети, Ўзбекистон ССР Олий Суди, Ўзбекистон ССР Прокурори, Ўзбекистон ССР Бош давлат ҳаками, жамоат ташкилотлари республика органлари ва Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг таклифларига биноан Ўзбекистон ССР Конституциясига мувофиқ прокурорлик назорати амалга оширилмайдиган бошқа давлат органлари ва жамоат ташкилотларининг норматив ҳуқуқий ҳужжатлари хусусидаги масалаларни кўриб чиқиш учун қабул қилади.

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети Ўзбекистон ССР давлат ҳокимияти ва бошқаруви олий органларининг, Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан тузиладиган ёки сайлаб қўйиладиган бошқа органларнинг ҳужжатлари, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг қарорлари Ўзбекистон ССР Конституцияси ва Ўзбекистон ССР қонунларига мослиги ёки мос эмаслиги тўғрисидаги масалани ўз ташаббуси билан кўриб чиқишга ҳам ҳақлидир.

Башарти, давлат бошқарув органлари, суд прокурорлик ва бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва қонунни қўлловчи органлар, жамоат ташкилотлари ва граждандлар қонун ёки ўзга норматив ҳужжат билан Ўзбекистон ССР Конституцияси ўртасида тафовут борлигини аниқласалар, бу ҳақда масалани Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетида кўриб чиқиш учун топширишга ваколатли бўлган органга хабар қиладилар.

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети ўз ваколатига мос келмагани учун айрим топшириқлар, таклифлар ва мурожаатларни рад этишга ҳақлидир.

13-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг ўз ташаббуси билан масалаларни кўриб чиқишга қабул қилиши**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети Раиси, раисининг ўринбосари ва комитет аъзолари Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети ўз ташаббуси билан кўриб чиқиши учун масала киритиш ҳуқуқига эгадирлар.

Масалани кўриб чиқиш тўғрисидаги қарор мажлисда қатнашаётган комитет аъзолари кўпчилигининг овози билан қабул қилинади.

14-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг раиси ва раис ўринбосари**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг раиси комитет ишига умумий раҳбарлик қилади, ўз ташаббуси билан ёки комитетнинг камида уч аъзосининг таклифига кўра комитетнинг мажлисларини чақиради, уларда раислик қилади, шунингдек, ушбу Қонун билан унинг зиммасига юклатилган бошқа вазифаларни бажаради.

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети раисининг ўринбосари комитет раиси берган ваколатга мувофиқ унинг баъзи вазифаларини бажаради ва раис бўлмаган ҳолларда ёки у ўз вазифаларини бажариш имкониятига эга бўлмаганда унинг ўрнини эгаллаб туради.

Комитет раиси ва унинг ўринбосари ўз вазифаларини амалга ошириш имкониятига эга бўлмаган ҳолларда раис ёки унинг ўринбосари ўз вазифаларини бажариш учун қайтиб келгунга қадар ёки Ўзбекистон ССР Олий Совети янги раис ва раис ўринбосарини сайлагунга қадар комитет ўз ичидан раис сифатида иш олиб борадиган муваққат раисни сайлайди.

15-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг аъзолари.**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг аъзоси комитет кўриб чиқаётган барча масалаларда ҳал қилувчи овоз ҳуқуқига эгадир.

Комитет аъзоси комитет ўзи кўриб чиқаётган ҳужжатлар ва ҳужжат лойиҳаларининг Ўзбекистон ССР Конституциясига ва Ўзбекистон ССР Қонунларига мослиги ёки мос эмаслиги тўғрисидаги масала юзасидан хулоса қабул қилгунга қадар, комитет аъзоси бу ҳақдаги ўз фикрини кўпчилик олдида айтиш ҳуқуқига эга эмас.

16-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетида масалани кўриб чиқишга тайёрлаш**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг раиси масалани комитет мажлисида кўриб чиқишга тайёрлашни комитетнинг бир ёки бир неча аъзосига топширади ва топшириқни бажариш муддатини белгилаб қўяди, бу муддат олти ойдан ошмаслиги керак.

Масалани тайёрлаш давомида комитет аъзолари:

давлат органлари ва жамоат ташкилотларидан ушбу масалага тааллуқли ҳар қандай ҳужжатларни ва бошқа маълумотларни талаб қилиб олишга;

тегишли давлат органлари ва жамоат ташкилотлари мансабдор шахсларининг изоҳларини тинглашга;

маслаҳатчи сифатида олимларни ва амалиётчи ходимларни жалб қилишга ҳақлидирлар.

Давлат органлари ва жамоат ташкилотлари мансабдор шахсларининг талаб қилинаётган ҳужжатлар ва ўзга маълумотларни комитетга тақдим этишдан бош тортиши, шунингдек, била туриб сохта маълумот бериши қонунга мувофиқ жавобгарликка тортилишларига сабаб бўлади.

17-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг масалани кўриб чиқиши**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг раиси масалани кўриб чиқишга тайёрлаш тугаллангандан кейин бир ой ичида комитет мажлисига масалани қўяди. Комитет хулосасининг лойиҳаси ҳамда унга тааллуқли бўлган материаллар мажлис қатнашчиларига мажлис бўладиган кундан камида ўн беш кун олдин юборилади.

Комитетга сайланган кишиларнинг камида учдан икки қисми ҳозир бўлса, мажлис қонуний кучга эга бўлади.

Комитет мажлислари очиқ ўтказилади. Давлат сирини ёки қонун билан қўриқланадиган бошқа сирни сақлаш зарур бўлган ҳоллардагина ёпиқ мажлис ўтказилишига йўл қўйилади.

Комитет мажлисида ушбу масала кўриб чиқилишида ташаббускор бўлган органнинг вакили, ҳужжатни чиқарган ёки ҳужжат лойиҳасини тақдим этган органнинг вакили қатнашишга ҳақлидир.

Комитет мажлисида:

Ўзбекистон ССР Президенти;

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси;

Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисининг ўринбосарлари, Ўзбекистон ССР Олий Совети доимий комиссияларининг раислари;

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси;

Ўзбекистон ССР Халқ назорати комитетининг раиси;

Ўзбекистон ССР Олий судининг раиси, Ўзбекистон ССР Прокурори, Ўзбекистон ССР Бош давлат ҳакими, Ўзбекистон ССР Адлия министри иштирок этиши мумкин.

Раислик қилувчи ёки унинг топшириғи билан комитет аъзоларидан бири кўриб чиқилаётган масаланинг моҳиятини баён қилиб беради.

Ушбу масаланинг кўриб чиқилишида ташаббускор бўлган органнинг ва ҳужжатни қабул қилган ёки ҳужжат лойиҳасини тақдим этган органнинг вакили кўриб чиқилаётган масала юзасидан ўз фикрини баён этишга ҳақлидир. Комитетнинг қарорига биноан мажлисда бошқа шахсларнинг фикри ҳам тингланиши мумкин.

Комитет хулоса қабул қилиш учун кенгаш ўтказади, унда фақат комитет ҳайъатига кирган аъзоларгина қатнашадилар.

Комитетнинг хулосаси очиқ мажлисда эълон қилинади ва босиб чиқарилиши шарт.

18-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг хулосаси**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг хулосасида кўриб чиқилаётган ҳужжатнинг, ҳужжат лойиҳаси ёки унинг айрим қоидаларининг Ўзбекистон ССР Конституциясига ёки Ўзбекистон ССР қонунларига, тегишли ҳолларда эса Ўзбекистон ССРнинг халқаро мажбуриятларига мослиги ёки мос эмаслиги кўрсатилган бўлади. Хулоса далил-исботли бўлиши керак.

Комитет хулосаси комитет ҳайъатига кирган шахсларнинг кўпчилик овози билан қабул қилинади. Бу шахслар овоз беришда бетараф қолишга ҳақли эмаслар. Овозлар баравар бўлган тақдирда комитет раисининг овози ҳал қилувчи ҳисобланади.

Алоҳида фикрга эга бўлган комитет аъзоси ўз фикрини ёзма равишда баён қилиши мумкин. Бундай ҳолда комитет аъзосининг алоҳида фикри комитет хулосасига мустақил қисм тарзида киритилади.

19-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг хулосаларини Ўзбекистон ССР Олий Советига юбориш**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг Ўзбекистон ССР Олий Совети муҳокамасига киритилган Ўзбекистон ССР қонунлари ва бошқа ҳужжатларнинг лойиҳалари, Ўзбекистон ССР Олий Совети қабул қилган Ўзбекистон ССР қонунлари ва бошқа ҳужжатлар хусусидаги, шунингдек Қорақалпоғистон АССР Конституциясига ва Қорақалпоғистон АССР қонунларига доир хулосалари Ўзбекистон ССР Олий Советига тақдим этилади.

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг ушбу моддада кўрсатилган хулосаларини қабул қилиши Ўзбекистон ССР Олий Совети қабул қилган Ўзбекистон ССР қонунлари ва ўзга ҳужжатларнинг, Қорақалпоғистон АССР Конституцияси ёки унинг айрим қоидаларининг амал қилишини тўхтатиб қўймайди.

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг Ўзбекистон ССР Олий Совети қабул қилган ҳужжат, шунингдек Қорақалпоғистон АССР Конституцияси ёки унинг айрим қоидалари Ўзбекистон ССР Конституциясига мос эмаслиги тўғрисидаги хулосаси Ўзбекистон ССР халқ депутатлари умумий сони учдан икки қисмининг овози билан қабул қилинган Ўзбекистон ССР Олий Советининг қарори билан рад этилиши мумкин. Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг хулосаси Ўзбекистон ССР Олий Советининг яқин вақт ичида бўладиган мажлисида муҳокамага ва овозга қўйилади.

20-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг хулосасини ҳужжатни чиқарган идорага юборилиши**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг хулосаси барча ҳолларда бу хулоса қайси ҳужжат хусусида чиқарилган бўлса, шу ҳужжатни қабул қилган органга; масалани кўриб чиқишда ташаббускор бўлган органга ва айни вақтда Ўзбекистон ССР Президентига ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раисига юборилади.

21-модда. **Ўзбекистон ССР Конституциясига ёки Ўзбекистон ССР қонунига мос келмайдиган ҳужжатнинг амал қилишини тўхтатиб қўйиш ёки унинг ўз кучини йўқотиши**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг ҳужжат ёки унинг айрим қоидалари Ўзбекистон ССР Конституциясига ёки Ўзбекистон ССР қонунига мос эмаслиги тўғрисида қабул қилган хулосаси, ушбу Қонуннинг 19-моддасида кўзда тутилган хулосалардан ташқари, ҳужжатнинг бутунлай ёки унинг айрим қисмининг амал қилиниши мазкур номувофиқлик тугатилгунга қадар тўхтатиб қўйилади.

Ҳужжат ёки унинг айрим қоидаларини қўллаш мумкин эмаслиги ҳақидаги хабар амал қилиши тўхтатиб қўйилган ҳужжат қандай тартибда эълон қилинган ва тарқатилган бўлса, худди шу тартибда эълон қилинади ва тарқатилади.

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг муайян норматив ҳуқуқий ҳужжат ёки унинг айрим қоидалари Ўзбекистон ССР Конституцияси ҳамда Ўзбекистон ССР ҳам иштирок этаётган халқаро ҳужжатларда мустаҳкамлаб қўйилган инсоннинг асосий ҳуқуқлари ва эркинликларини бузиши қайд этилган хулосаси комитет хулоса қабул қилган пайтдан бошлаб бундай ҳужжат ёки унинг айрим қоидалари ўз кучини йўқотишига сабаб бўлади.

22-модда. **Ҳужжатнинг Ўзбекистон ССР Конституциясига ёки Ўзбекистон ССР Қонунига номувофиқлигини бартараф этиш**

Ҳужжатни қабул қилган орган Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг хулосасида кўрсатилган ҳужжат ёки унинг айрим қоидаларининг Ўзбекистон ССР Конституцияси ёки Ўзбекистон ССР Қонунига номувофиқлигини икки ой ичида бартараф этади. Зарур ҳолларда номувофиқликни бартараф этиш муддатини Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси узайтириши мумкин.

Кўрсатиб ўтилган муддат тугаганидан кейин, башарти номувофиқлик бартараф этилмаса, комитет тегишли бўлишига қараб Ўзбекистон ССР Олий Советига ёки Ўзбекистон ССР Министрлар Советига уларга бўйсунувчи орган ёки мансабдор шахснинг Ўзбекистон ССР Конституциясига ёки Ўзбекистон ССР қонунига мос келмайдиган ҳужжатини ёхуд ҳужжатнинг айрим қоидаларини бекор қилиш тўғрисида тақдимнома киритади.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг комитет хулосасини рад этиш тўғрисидаги қарори Ўзбекистон ССР халқ депутатлари умумий сони учдан икки қисмининг овози билан қабул қилинади. Агар комитет хулосасини рад этиш тўғрисидаги таклиф Ўзбекистон ССР Олий Советида овозларнинг зарур сонини ололмаса, Ўзбекистон ССР Конституциясига ёки Ўзбекистон ССР Қонунига мос келмайдиган ҳужжат ёки унинг айрим қоидалари ўз кучини йўқотади.

23-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг қонун лойиҳаларини таклиф қилиш ҳуқуқи**

Ўзбекистон ССР Конституциясига мувофиқ Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети қонун лойиҳаларини таклиф қилиш ҳуқуқига эгадир.

Агар комитет Ўзбекистон ССР Конституцияси қоидаларига риоя этилишига тегишли қонун ҳужжатларининг йўқлиги тўсқинлик қилаётганлигини аниқласа, шунингдек, бошқа ҳолларда у Ўзбекистон ССР Олий Советига ана шундай ҳужжатни тайёрлаш ва қабул қилиш зарурлиги тўғрисида тақдимнома киритади.

IV. ЎЗБЕКИСТОН ССР КОНСТИТУЦИОН НАЗОРАТ КОМИТЕТИГА САЙЛАНГАН ШАХСЛАРНИНГ МАҚОМИ

24-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетига сайланган шахсларнинг мустақиллиги**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетига сайланган шахслар ўз вазифаларини бажариш чоғида мустақилдирлар ва фақат Ўзбекистон ССР Конституциясига бўйсунадилар. Улар ҳеч қандай давлат идоралари ва жамоат ташкилотларидан, мансабдор шахслардан кўрсатма сўрамасликлари ва олмасликлари лозим.

25-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетига сайланган шахснинг мақоми бошқа органлар ҳайъатига киришга мувофиқ келмаслиги**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетига сайланган шахс айни бир вақтда халқ депутати бўла олмайди, ҳужжатлари комитет томонидан назорат қилинадиган органлар ҳайъатига кира олмайди.

26-модда. **Давлат органларининг мажлисларида ҳозир бўлиш ҳуқуқи**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг раиси, раис ўринбосари ва комитет аъзолари Ўзбекистон ССР Олий Советининг, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг мажлисларида иштирок этишга ҳақлидирлар.

27-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетига сайланган шахсларнинг дахлсизлиги**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетига сайланган шахс комитетнинг розилигисиз жиноий жавобгарликка тортилиши, қамоққа олиниши ёки уларга нисбатан суд йўли билан маъмурий жазо чоралари кўрилиши мумкин эмас. Розилик бериш тўғрисидаги қарор яширин овоз бериш йўли билан Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети ҳайъати учдан икки қисмининг овози билан қабул қилинади.

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетига сайланган шахс комитетда ишни кўриб чиқиш чоғида билдирган фикри ёки овоз берганлиги учун бирор жавобгарликка тортилиши мумкин эмас.

V. ЎЗБЕКИСТОН ССР КОНСТИТУЦИОН НАЗОРАТ КОМИТЕТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВА КОМИТЕТ ФАОЛИЯТИНИНГ ЎЗГА МАСАЛАЛАРИ

28-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг иш тартиби**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети комитетнинг иш тартибини қабул қилади.

29-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг хулосалари ва ўзга материалларини эълон қилиш**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг хулосалари ва ўзга материаллари «Ўзбекистон ССР Олий Советининг Ахборотномаси»да эълон қилинади.

30-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг Секретариати**

Ахборот ва маълумот билан таъминлаш ва бошқа ёрдамчи ишларни Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг Секретариати бажаради. Комитет Секретариати тўғрисидаги Низомни, унинг структураси ва штатларини Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети тасдиқлайди.

31-модда. **Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг муҳри**

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетининг Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Давлат герби тасвирланган ҳамда ўзбек ва рус тилларида ўз номи кўрсатилган муҳри бўлади.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1990 йил 20 июнь.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Советининг Қарори

Ўзбекистон ССРнинг «Ўзбекистон ССРда Конституцион назорат тўғрисида»ги Қонунини кучга киритиш тартиби ҳақида

Ўзбекистон ССРнинг «Ўзбекистон ССРда Конституцион назорат тўғрисида»ги Қонуни қабул қилиниши муносабати билан Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

1. Ўзбекистон ССРнинг «Ўзбекистон ССРда Конституцион назорат тўғрисида»ги Қонуни 1990 йил 1 июлдан кучга киритилсин.

Мазкур Қонуннинг Қорақалпоғистон АССР Конституцияси ва қонунларининг мувофиқлигини назорат қилишга оид қоидалари Ўзбекистон ССР Конституциясининг Ўзбекистон ССР Миллий-давлат ҳамда маъмурий территориал тузилиш тўғрисидаги бўлимига ўзгартишлар ҳамда қўшимчалар киритиш билан бир пайтда кучга киради. Бу қоида Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети 1990 йил 1 июлдан граждандларнинг асосий ҳуқуқ ва эркинликларига оид норматив қонун ҳужжатлари устидан назоратни амалга оширишига тааллуқли эмас.

2. «Ўзбекистон ССРда Конституцион назорат тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР Қонунининг 6-моддасида кўзда тутилган Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети таркибини янгилаб туриш принципини амалга ошириш мақсадида комитетнинг раиси комитетнинг биринчи ҳайъати сайланиши биланоқ беш йилдан сўнг комитетнинг ваколат муддати тугайдиган 5 аъзосини қуръа ташлаш йўли билан аниқлаши белгилаб қўйилсин.

Шундан кейинги сайловларда комитетнинг ҳар бир аъзоси ўн йил муддатга сайланади.

3. Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитетига сайланган шахслар меҳнат ҳуқуқларини муҳофаза қилиш масалаларида ҳамда фаолиятини таъминлашнинг бошқа шарт-шароитлари жиҳатидан Ўзбекистон ССР халқ депутатларига тенглаштирилади.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси М. ИБРОҲИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1990 йил, 20 июнь.

ДЕЛЕГАТЛАР ФИКРЛАШИБ ОЛИШДИ

28 июнь куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида КПСС XXVIII съездига жумҳурият партия ташкилотидан сайланган делегатлар билан учрашув бўлди. Учрашув қатнашчилари мамлакат коммунистлари анжуманига тайёргарликнинг бориши, партия тушиб қолган мураккаб вазият, жамиятдаги барча соғлом кучларни жипслаштириш зарурлиги тўғрисида фикрлашиб олдилар. КПСС Марказий Комитетининг съездга ҳужжатлари, жумладан КПСС XXVIII съездининг «Инсонпарвар, демократик социализм сари» дастурий баёноти лойиҳаси муҳокама қилинди.

Делегатлар съезднинг раҳбар органларига Ўзбекистон Компартиясидан номзодларни муҳокама қилдилар.

Учрашувда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби, Ўзбекистон ССР президенти И. А. Каримов нутқ сўзлади.

Учрашувда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

ИҚТИСОДИЁТ ЖАБҲАСИДА

ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ЯХШИЛАНАЯПТИ

Андижон вилоят маиший хизмат кўрсатиш бошқармасининг «Фотобитхимчистка» ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси йил тугашига олти ой қолганда ўн иккинчи беш йиллик планини бажарди.

Вилоят маркази аҳолиси ва меҳмонларига 17,6 миллион сўмлик хизмат кўрсатилди. Беш йиллик бошидан буён ўнта маиший хизмат объекти қурилди ва фойдаланишга топширилди, олтита цех реконструкция қилинди, ишчиларнинг меҳнат шароити анча яхшиланди. Шу давр ичида бу ерда ўртача иш ҳақи ойига 110 сўмдан 230 сўмга кўтарилди.

Бирлашма ходимлари ўз ютуқларини ижара билан, меҳнатни ташкил қилиш ва рағбатлантиришнинг шартномавий шакллари жорий этилганлиги билан боғламоқдалар.

Бирлашма жамоаси беш йиллик охиригача аҳолига яна 2,4 миллион сўмлик хизмат кўрсатишга аҳд қилган.

РЕКЛАМАГА МУҲТОЖ ЭМАСЛАР

Тошкент шаҳридаги «Металлобитремонт» корхонаси ходимлари биринчи ярим йилликда бир ярим миллион сўмликдан кўпроқ халқ истеъмол моллари ишлаб чиқардилар. Пландан ташқари 200 минг сўмлик маҳсулот сотилди.

«Металлобитремонт»нинг маҳсулотларини ниҳоятда танқчил буюмлар қаторига қўшиш мумкин. Харидорлар металл карнизларни, йиғма гаражларни, панжараларни, эшикларни талашиб олиб кетишади. Муваффақиятнинг сири фақат молнинг сифатидагина эмас, шу билан бирга нисбатан арзон эканлигида ҳамдир. Ўша карнизнинг ўзи ташқи кўринишига қараб 5 сўмдан 15 сўмгача туради. Харидорлар учун қулай бўлсин деб, шаҳарда 34 та қабул пункти очилган.

ИЖАРА ЁРДАМГА КЕЛДИ

Кўп ихтисосли «Папирус» ишлаб чиқариш фирмасининг ижарачилари картон қутилар заводидаги мавжуд ишлаб чиқариш қувватларида икки баравар кўпроқ маҳсулот тайёрладилар. Улар бунга хом ашёдан янада оқилона фойдаланиш, қатъий технологик интизом ва ходимларнинг юқори малакаси ҳисобига эришдилар. Яқиндагина 6 миллион квадрат метр саноат картон қутиси тайёрланган жойда энди 12 миллион квадрат метр қути тайёрланмоқда.

«Папирус» ходимлари асосий маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш билан бир вақтда халқ истеъмол моллари тайёрлаш ҳажмини ҳам оширмоқдалар. Чунончи, агар 3 йил муқаддам шундай маҳсулот тайёрлаш плани атиги 14 минг сўмликни ташкил этган бўлса, энди у 350 минг сўмликка етди.

ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

ҲАРБИЙ ХИЗМАТДАН БЎШАТИШ ТУГАЛЛАНДИ

САН-ПЕДРО-ДЕ-ЛОВАГО. (Никарагуа). (ТАСС). Никарагуада контрасларни ҳарбий хизматдан бўшатиш жараёни тугалланди. Чонталес марказий департаментидаги Сан-Педро-де-Ловаго деган жойда мамлакат ҳукумати, католик черкови вакиллари, халқаро кузатувчилар ва дипломатия корпуси вакиллари иштирокида «Никарагуа қаршилик ҳаракати» бош штабининг аъзолари қуролни ташладилар. «Никарагуа қаршилик ҳаракати» кучлари бош қўмондони Исраэль Галеано («Команданте франклин») шахсан Никарагуа президенти Виолета Барриос де Чаморрога ўз милтиғи ва ўқ-дориларини топширди. Шу куни қаршилик ҳаракати раҳбарлари билан биргаликда контрасларнинг 120 нафар командири қуролни ташлади.

БМТнинг Марказий Америкада тинчликни сақлаш халқаро кучлари вакили Фернандо Кастаньонинг ТАСС мухбирига маълум қилишича, Никарагуада жами 19094 аксилинқилобчи ҳарбий хизматдан бўшатилди. Улар мамлакатнинг турли районларида «тараққиёт қутблари» деб аталмиш жойларда жойлаштирилиб, бу ерда уларга қишлоқ хўжалиги билан шуғулланиш имконияти берилади. «Тараққиёт қутблари»да жойлаштириладиган ҳарбий хизматдан бўшатилганлар ва уларнинг оила аъзолари 100 минг кишидан ошади.

ФЕДЕРАЛ ҲУКУМАТНИНГ ЯНГИ ТАРКИБИ

ПРАГА. (ТАСС). ЧСФР федерал ҳукумати тўла таркибда истеъфо берди. Ҳукумат бошлиғи М. Чалфа яқинда Чехословакия президенти В. Гавелга шуни маълум қилди.

Худди шу куни ЧСФР президенти янги федерал ҳукуматни тайинлади. Бундан олдин парламент сайлови чоғида ғалаба қозонган сиёсий партияларнинг кўпгина маслаҳатлашувлари бўлиб ўтган эди. М. Чалфа яна ҳукумат раиси этиб тайинланди. В. Валеш, П. Рихетский, И. Миклошко ва ташқи ишлар министри лавозимини сақлаб қолган И. Динстбир унинг ўринбосарлари бўлди. Илгари ҳам миллий мудофаа министри лавозимини эгаллаган армия генерали М. Вацек яна шу лавозимга тайинланди. Ички ишлар федерал министрлигига бошчилик қилиш Я. Лангошга, ташқи савдо маҳкамасига бошчилик қилиш эса С. Страчарга топширилди. В. Клаус молия министри лавозимида қолди.

Янги ҳукумат аъзолари қасамёд қилдилар.

СЎНГГИ СОАТДА

БМТ. Миллатлар ҳамжамияти қароргоҳида Афғонистон халқи олий жирғасининг БМТ Бош котибига мактуби БМТ Бош ассамблеяси билан Хавфсизлик кенгашининг расмий ҳужжати сифатида тарқатилди. Унда БМТ раҳнамолигида мамлакатда ялпи, эркин, тенг ҳуқуқли, яширин ва бевосита сайлов ўтказиш, ўзаро уришаётган барча томонларга қурол-яроғ етказиб беришни теппа-тенг тақиқлаш хусусида, Женева битимларига қатъий риоя этиш, мамлакатнинг доимий бетарафлиги ва қуролсизланиши юзасидан қонуний мақомга эга бўлиш, шунингдек уни тиклаш учун халқаро ёрдам манбаларини излаб топиш тўғрисидаги масалаларни муҳокама қилиш мақсадида халқаро конференция чақиришга даъват этилади.

Мактубда совет қўшинларининг Женева битимларига мувофиқ бутунлай олиб кетилиши, миллий яраш жараёнининг кенгайиши ва Афғонистон конституциясига бир қанча тузатишлар қабул қилиниши, шунингдек давлат сиёсатининг ислом миллий анъаналари ҳамда ҳозирги замон талаблари билан оқилона уйғунлашиши афғонистонликлар ўртасида янада кенгроқ ҳамжиҳатлик ва демократияни кенгайтириш учун йўл очишиш уқтирилади.

Тинч, бетараф ва қуролсизлантирилган Афғонистоннинг вужудга келтирилиши, деб таъкидланади олий жирғанинг БМТ Бош котибига йўллаган мактубида, афғонларнинг, шунингдек минтақадаги ва жаҳондаги барча мамлакатларнинг манфаатлари ҳамда эҳтиёжларига жавоб беради.

●

НЬЮ-ЙОРК. АҚШ жаҳон молиясида қачонлардир эгаллаб турган етакчи мавқеини йўқота бошламоқда. «Бизнес уик» журнали эълон қилган маълумотларга кўра, 1990 йилда жаҳоннинг энг катта ўнта банки қаторига Американинг биттагина — «Ситикорп» банкигина кирган. Боз устига унинг атиги 230 миллиард доллар пули бўлиб, тўққизинчи ўринни эгаллади, холос. «Кучли ўнлик»ка кирган банкларнинг еттитаси Япония банкларидир. Жуда катта молия муассасалари рўйхатининг бошида Японияниг «Дай-Ичи-Канъо Бэнк» банки турибди. Унинг 406 миллиард доллар маблағи бор. Бу доллар энг катта Америка банкидан деярли икки баравар кўпдир.

Американинг катталиги жиҳатидан иккинчи ўринда турадиган ва 107 миллиард доллар пули бўлган «Чейз Манхэттен Бэнк» банки жаҳон молия бозорларида 32-ўринда туради, холос. Жаҳондаги юзта етакчи молия уюшмасига Япониядан жами 30 та ва Американинг атиги 13 та банки кирди.

(ТАСС).

ЛОЙИҲА

ЎЗБЕКИСТОН ССР АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИ ХОДИМЛАРИ КАСАБА УЮШМАСИНИНГ УСТАВИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

15. Устав бурчларини бажармаганлик учун касаба уюшмаси аъзосига жазо чоралари кўрилади (танбеҳ, ҳайфсан, қаттиқ ҳайфсан, сўнгги чора сифатида эса касаба уюшмаси аъзолигидан чиқариш);

15. 1. сал ножўя қилинган хатти-ҳаракат учун касаба уюшмаси органи ёки ташкилоти жамоат таъсирини ўтказиш чоралари билан чекланиши мумкин;

15. 2. узрсиз уч ойдан ортиқ аъзолик бадалини тўламаган касаба уюшмаси аъзоси касаба уюшмаси йиғилишида муҳокама қилинади ва 15, 15. 1-моддаларга мувофиқ жавобгарликка тортилиши мумкин.

16. Жазо бериш ва касаба уюшмасидан чиқариш ҳақидаги қарор касаба уюшмаси группаси, цех, бошланғич ташкилотларида ёки юқори орган томонидан агар унга йиғилиш (конференция) да қатнашаётган касаба уюшмаси аъзоларининг камида учдан икки қисми ёки сайлаб қўйилган органлар аъзоларининг учдан икки қисми овоз берган тақдирда қабул қилинади.

Касаба уюшмаси группаси ёки цех ташкилоти йиғилишининг касаба уюшмасидан чиқариш тўғрисидаги қарори бошланғич ташкилотнинг касаба уюшмаси комитети тасдиқлагандан сўнг кучга киради.

Касаба уюшмаси аъзосини касаба уюшмасидан чиқариш ва жазо бериш тўғрисидаги қарор унинг иштирокида қабул қилинади, касаба уюшмаси аъзоси келишдан бош тортса ёки узрсиз келмаса, бу масала унинг иштирокисиз ҳам ҳал этилиши мумкин.

17. Сайлаб қўйиладиган касаба уюшмаси органларининг аъзоларини касаба уюшмасидан чиқариш ҳақидаги қарор мазкур касаба уюшмаси аъзоси сайланган касаба уюшмаси органи тасдиғидан кейин кучга киради.

18. Сайлаб қўйиладиган касаба уюшмаси органи аъзоси ўзини касаба уюшмаси органи, давлат, хўжалик ва жамоат ташкилотларига юборган (сайлаган) касаба уюшмаси аъзолари манфаатларини ифода этади ва ҳимоя қилади.

Сайлаб қўйилган касаба уюшмаси органи аъзосига маъмурият томонидан интизомий таъсир чоралари у аъзо бўлиб турган касаба уюшмаси органининг розилигисиз берилиши мумкин эмас.

19. Касаба уюшмасидан чиқарилган киши қарордан норози бўлса, икки ойлик муддат ичида юқори касаба уюшмаси органига шикоят қилиши мумкин. Ариза тушган кундан бошлаб камида бир ой муддат ичида касаба уюшмаси органлари томонидан кўриб чиқилади.

20. Касаба уюшмаси аъзоси жазо берилган кундан бир йил ўтгач, жазосиз ҳисобланади.

Касаба уюшмасидан чиқарилган киши камида бир йилдан сўнг умумий қоида бўйича яна касаба уюшмаси аъзолигига қабул қилиниши мумкин.

21. Жиноий жавобгарликка тортилган касаба уюшмаси аъзоси суд ҳукми кучга кирганидан сўнг касаба уюшмасидан чиқарилади.

II. ҚАСАБА УЮШМАСИНИНГ ТАШКИЛИЙ ТУЗИЛИШИ

22. Ўзбекистон ССР агросаноат комплекси ходимларининг касаба уюшмаси ишлаб чиқариш-касб ва ҳудуд принципи бўйича тузилади.

Касаба уюшмасининг асоси бошланғич касаба уюшмаси ташкилоти ҳисобланади. Бошланғич касаба уюшмаси ташкилоти район, шаҳар, вилоят ва жумҳурият касаба уюшмалари органларига бирлашади, ҳаракат дастури ва устав вазифаларини тегишли даражада ҳал этиш учун уларга вакил юборади.

22. 1. касаба уюшмаси аъзоси агросаноат комплекси ходимлари касаба уюшмаси доирасида касаба уюшмасига алоқадорлиги бўйича ассоциацияларга бирлашиш, ўзига хос касаба уюшмаси манфаатларини янада тўлароқ ифода этиш учун касаба уюшмаси комитетлари раислари кенгашини тузиш ҳуқуқига эга;

22. 2. барча сайлаб қўйиладиган касаба уюшмаси органлари фаолияти коллектив раҳбарлик принциплари, шерикчилик ва бошланғич ташкилотлар олдида ҳисоб бериб бориш принциплари асосида тузилади;

22. 3. сайлаб қўйиладиган касаба уюшмаси органлари қуйидан юқоригача бевосита йиғилишларда, конференциялларда, пленумларда, қурултойда ёки ҳар бир касаба уюшмаси ташкилоти учун чақириб олиш ва ўзгартиш ҳуқуқи билан белгиланган миқдор бўйича тўғридан-тўғри кўрсатиш йўли билан шакллантирилади.

22. 4. Сайлов тартиби ва овоз бериш шакли йиғилишларда, конференцияларда, пленумларда, қурултойда белгиланади.

Агар йиғилиш қатнашчилари, конференция, қурултой вакиллари, сайлаб қўйилган органлар аъзоларининг ярмидан кўпи қарор учун овоз берсагина у қабул қилинган деб ҳисобланади;

22. 5. сайлаб қўйиладиган касаба уюшмаси раҳбарлари қоида бўйича муқобиллик асосида, кўпи билан икки муддатгача сайланадилар. Сайланишнинг бу муддати бошланғич касаба уюшмаси ташкилотларига дахлдор эмас;

22.6. агросаноат комплекси ходимлари касаба уюшмасида сайловлар қуйидан юқоригача ҳар беш йилда бир марта ўтказилади. Сайлаб қўйилган органларнинг барча аъзолари ўз ишлари ҳақида мунтазам ҳисоб бериб борадилар (бошланғич ташкилотлар йилда камида бир марта, бошқалар 2—3 йилда бир марта);

22. 7. касаба уюшмаси группаси ташкилотчисига, касаба уюшмаси ташкилотчисига, исталган касаба уюшмаси органига муддатидан олдин сайловлар касаба уюшмаси ташкилотига бирлашган касаба уюшмаси аъзоларининг камида учдан бир қисмининг талаби билан ёки юқори касаба уюшмаси органи қарори бўйича ўтказилиши мумкин;

22. 8. сайлаб қўйиладиган касаба уюшмаси органи аъзолари иш жойлари ёки турар жойларини ўзгартириш муносабати билан алоқани йўқотган бўлсалар, очиқ овоз бериш усулида кўпчилик овоз билан орган таркибидан чиқариладилар;

22. 9. касаба уюшмаси ходимларини муддатидан олдин ишдан бўшатиш ташкилот йиғилиши (конференция), район, шаҳар, вилоят, жумҳурият ва марказий касаба уюшмаси пленумларида ҳал этилади.

22. 10. Касаба уюшмаси йиғилиши, сайлаб қўйилган органлар мажлиси уларда касаба уюшмаси ташкилоти, касаба уюшмаси комитети, президиум аъзоларининг ярмидан кўпроғи иштирок этсагина ваколатли ҳисобланади.

23. Бошланғич ташкилотнинг касаба уюшмаси комитети, сайлаб қўйиладиган ҳамма даражадаги касаба уюшмаси органларининг президиумлари мажлислари зарурат туғилганда, лекин камида уч ойда бир марта ўтказилади.

III. ҚАСАБА УЮШМАСИНИНГ БОШЛАНҒИЧ ТАШКИЛОТЛАРИ

24. Бошланғич касаба уюшмаси ташкилоти бир корхона, ташкилот, муассаса, кооператив, деҳқончилик хўжалиги, ижара коллективида ишловчи ёки ўқув юртида ўқувчи касаба уюшмаси аъзоларидан камида беш касаба уюшмаси аъзоси бўлган тақдирда тузилади. Касаба уюшмаси ташкилотини тузиш масаласи ташкилот касаба уюшмаси таъсис йиғилишида ҳал этилиб, район, шаҳар, вилоят ёки жумҳурият касаба уюшмаси комитети томонидан рўйхатга олинади.

25. Бошланғич касаба уюшмаси ташкилотининг олий органи зарурат туғилганда, лекин камида йилда икки марта чақирувчи йиғилиш (конференция) ҳисобланади.

26. Бошланғич касаба уюшмаси ташкилоти касаба уюшмасига аъзолик тўғрисидаги масалани мустақил ҳал этади ва ўз структурасини белгилайди.

Бошланғич ташкилот йиғилиши (конференция) қарори бўйича касаба уюшмаси ташкилоти цехлар, бўлинмалар, бўлимлар, участкалар, бригадаларда тузилади.

27. Жорий ишларни олиб бориш учун касаба уюшмаси йиғилишида (конференцияда) қуйидагилар сайланади:

— касаба уюшмаси группасида — касаба уюшмаси группа ташкилотчиси ва касаба уюшмаси группаси қарорлари билан бошқа сайлаб қўйиладиган фаоллар;

— цех касаба уюшмаси ташкилотида — касаба уюшмаси цех комитети (касаба уюшмаси бюроси);

— 15 дан кам касаба уюшмаси аъзосини бирлаштирувчи бошланғич касаба уюшмаси ташкилотида — касаба уюшмаси ташкилотчиси ва унинг ўринбосари;

— 15 дан ортиқ касаба уюшмаси аъзосини бирлаштирувчи бошланғич касаба уюшмаси ташкилотида — касаба уюшмаси комитети.

Касаба уюшмаси комитети, цех комитети (касаба уюшмаси бюроси) раиси бевосита ёки тегишли орган мажлисида сайланади.

Касаба уюшмаси комитетига ўзининг баъзи вазифаларини цех касаба уюшмаси комитетига (касаба уюшмаси бюросига) юклаш, доимий комиссиялар ваколатини мустақил аниқлаш ҳуқуқлари берилади.

28. 1000 дан ортиқ аъзога эга бўлган йирик бошланғич касаба уюшмаси ташкилотиларининг касаба уюшмаси комитетларига, ҳудудий тарқоқлик шароитида ишловчи бошланғич касаба уюшмаси ташкилотларининг касаба уюшмаси комитетларига, шунингдек, бирлашмалар касаба уюшмаси комитетларига вилоят касаба уюшмаси комитети қарори билан район касаба уюшмаси комитети ҳуқуқи берилиши мумкин.

Район касаба уюшмаси комитети ҳуқуқига эга бўлган касаба уюшмаси комитетлари жорий ишларни олиб бориш учун президиум сайлашлари мумкин.

29. Бошланғич касаба уюшмаси ташкилоти:

29. 1. мазкур устав ва касаба уюшмаси аъзолари талаби асосида ўз иш йўналишини белгилайди, коллектив шартнома ва битимларни ишлаб чиқишда иштирок этади, уларнинг ижроси, меҳнатни муҳофаза этиш ва шароитнинг аҳволи, иш ҳақи, кооперативларда меҳнат қонунчилигига ва уставга риоя этилиши, ижара шартномасининг бажарилиши. иқтисодий рағбатлантириш ва хўжалик ҳисоб даромади фондидан меҳнат коллективларига бериладиган уй-жой, йўлланмаларни, бошқа бойликларни тақсимлашда ижтимоий адолатнинг ўрнатилиши устидан назоратни амалга оширади;

29.2. касаба уюшмаси бюджетини ва уни сарфлаш сметасини мустақил тасдиқлайди, сайлаб қўйиладиган юқори касаба уюшмаси органларига ва марказлашган фондга ажратиладиган пул миқдорини (фоиз) белгилайди;

29.3. бошқа ишлардан озод этилган ходимларни бошланғич, цех ташкилотларида сақлаш, улар сони, бошқа ишлардан озод этилмаган фаолларга қўшимча ҳақ тўлаш масалаларини ҳал этади. Йиғилиш ёки конференцияда иштирок этаётганларнинг учдан икки қисми овоз берган тақдирда қарор қабул қилинган деб ҳисобланади. Иш ҳақига сарфиёт касаба уюшмасига аъзолик бадали планли миқдорининг учдан бир қисмидан ошмаслиги керак;

29.4. район, шаҳар конференциясига вакил сайлайди. Район, шаҳар касаба уюшмаси комитетлари раҳбар органларига ўз номзодларини вакил қилади.

29.5. Ўзбекистон ССР ва СССР давлат ҳокимиятининг барча даражадаги Советларига халқ депутатлигига номзодлар кўрсатади, сайловларга тайёргарлик кўриш ва ўтказишда иштирок этади.

30. Бошланғич касаба уюшмаси ташкилотининг касаба уюшмаси комитети:

30.1. касаба уюшмаси аъзоларининг ишлаб чиқариш, меҳнат, турмуш ва маданият соҳаларидаги манфаатларини ифода этади ва ҳимоя қилади, меҳнат коллективи кенгаши, маъмурият ва бошқа жамоат ташкилотларининг сайлаб қўйиладиган органлари билан ҳамкорликда меҳнат коллективининг қонунчиликда кўзда тутилган ваколатларини мустақил амалга оширади, корхона ҳуқуқларининг бажарилишида иштирок этади;

30.2. бирлашма, корхона, муассаса, ташкилот, кооперативни иқтисодий ва ижтимоий ривожлантиришнинг истиқбол ҳамда жорий планлари лойиҳасини ишлаб чиқишда иштирок этади;

30.3. меҳнат коллективи номидан умумий йиғилиш (конференция) маъқуллаган коллектив шартномаларни, бирлашма, корхона, ташкилот, колхоз правлениеси билан битимлар тузади, коллектив шартнома (битим)да кўзда тутилган вазифаларнинг ўз вақтида бажарилиши устидан мунтазам назорат ўрнатади, маъмурият билан ҳамкорликда коллектив шартнома (битим) бўйича мажбуриятларнинг бажарилишини ташкил этади, уларнинг ижроси ҳақида меҳнат коллективи олдида ҳисоб беради.

30.4. ишлаб чиқариш нормаси, вақт, баҳони келишади, меҳнатга ҳақ тўлаш, моддий рағбатлантириш шакллари, меҳнатга ҳақ тўлаш воситаларидан фойдаланиш ва меҳнаткашлар билан ҳисоб-китоб қилиш системасининг тўғри йўлга қўйилиши устидан назорат қилади. Маъмурият билан келишмовчилик бўлса, тегишли чора-тадбирлар кўради;

30.5. меҳнат ва дам олиш тартибига, меҳнатни муҳофаза этиш ва саломатлик нормалари ҳамда шароитига, ишлаб чиқариш санитарияси ва хавфсизлик техникаси қоидалари ва нормаларига, ишловчиларни зарарли меҳнат шароити таъсиридан муҳофазалаш воситалари билан таъминлаш тартибига риоя этилишини назорат қилади, маъмуриятдан товон тўланишини талаб қилади;

30.6. меҳнат қонунчилигига риоя этилишини назорат қилади, ишчилар, хизматчиларнинг маъмурият билан меҳнат низоларини ҳал этади, беихтиёр, маъмурият ташаббуси билан меҳнаткашларнинг ишдан бўшатилишига йўл қўймайди, раҳбар хўжалик лавозимларига номзод танлашда иштирок этади;

30.7. ижтимоий суғурта қўлланиладиган ишчилар, хизматчилар, колхозчилар, кооператив аъзолари ва бошқа шахсларнинг ижтимоий суғуртасини амалга оширади , бу мақсад учун ажратилган маблағларни ўз тасарруфига олади;

— корхона айби билан меҳнатда шикастланганлик ва касб касаллигига учраганлик учун тўлов харажатларини маъмурият сўзсиз бажариши тўғрисида қарор киритади;

— меҳнаткашлар, улар оила аъзоларининг ва вояга етмаган болалар, ўқувчи ёшларнинг санаторий-курортларда даволанишларини ташкил этади;

— ўзаро ёрдам кассасига раҳбарлик қилади;

30.8. меҳнаткашлар ва улар оила аъзоларининг уй-жой-маиший таъминоти планлари ва программасини ишлаб чиқишда иштирок этади;

— маъмурият билан ҳамкорликда яшаш хоналарини ва мактабгача болалар муассасаларида ўринларни тақсимлайди;

— уй-жой-қурилиш ва уй-жой кооперативларини, ёрдамчи қишлоқ хўжаликларини ташкил этиш ҳақидаги масалаларни ечишда иштирок этади;

— ссуда беришда, якка тартибда ва кооператив уй-жой қуришда, уй-жойлар ва квартираларни ремонт қилишда ва сотиб олишда кредитлар ва улар юзасидан устама фоизларни қоплашда корхона фонди маблағларидан фойдаланиш тўғрисидаги қарорни келишиб олади;

30.9. уй-жой ва маданий-маиший объектлар қурилиши планининг бажарилиши, савдо, умумий овқатланиш ва маиший хизмат корхоналари, мактабгача болалар муассасалари иши устидан назоратни ташкил этади;

30.10. меҳнат ва ижтимоий ривожланиш бўйича хўжалик раҳбарларини танлайди, хўжалик раҳбарлари қабул қилган қарорлар касаба уюшмаси ҳуқуқлари тўғрисидаги қонунчиликка зид бўлса, ижродан тўхтатиб қўяди;

30.11. меҳнат низолари пайдо бўлган тақдирда халқ депутатлари маҳаллий Советларига ва юқори касаба уюшмаси органларига тезда маълум қилади, келиштирувчи комиссиялар тузишда ва унинг ишида иштирок этади, битимга эришилмаган тақдирда қонун бўйича ҳаракат қилади, тўла ёки қисман ишни тўхтатиб қўйишни (иш ташлаш) эълон қилишгача бориб етади;

30.12. меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш, бадиий ҳаваскорлик ва техника ижодиётини, жисмоний тарбия ва спорт, туризмни ривожлантириш устида ғамхўрлик қилади.

31. Касаба уюшмаси комитети ўз ишида касаба уюшмаси йиғилиши (конференция)га ва ҳуқуқлар доирасида юқори касаба уюшмаси органига ҳисоб бериб боради.

32. Касаба уюшмаси комитети кундалик зарур ишларни олиб бориш учун ўз ҳуқуқ ва ваколатларининг бир қисмини комитет раисига топшириши мумкин.

IV. РАЙОН, ШАҲАР, ВИЛОЯТ (ЖУМҲУРИЯТ) ҚАСАБА УЮШМАСИ ОРГАНЛАРИ

33. Район, шаҳар, вилоятнинг (жумҳурият) совет ва хўжалик органлари бошланғич касаба уюшмаси ташкилотлари ўз манфаатларини ифода этиш ва ҳимоя қилиш учун ихтиёрий тарзда район, шаҳар, вилоят (жумҳурият) касаба уюшмаларига бирлашишлари мумкин.

33.1. Район, шаҳар, вилоят (жумҳурият) касаба уюшмаси ташкилотларининг юқори органи район, шаҳар, вилоят (жумҳурият)нинг ҳар беш йилда бир марта чақириладиган конференциясидир.

Конференцияни чақириш ва кун тартиби ҳақида уни ўтказишдан камида икки ой илгари эълон қилинади. Ваколат нормаси ва конференцияга вакил сайлаш тартиби тегишли касаба уюшмаси комитети томонидан белгиланади;

33.2. конференция комитет ва тафтиш комиссиясининг ҳисобот маърузаларини тинглайди ва муҳокама қилади, тегишли касаба уюшмаси ташкилотининг касаба уюшмаси комитети ва тафтиш комиссиясини, касаба уюшмаси қурултойига (конференция), уюшмалараро конференция ёки жумҳурият касаба уюшмаси қурултойига вакиллар сайлайди, шунингдек, юқори касаба уюшмаси органига ўз вакилини юбориши ҳам мумкин.

Тегишли касаба уюшмаси комитети қуйи касаба уюшмаси билан келишув бўйича комитет аъзоларининг бўлажак таркибини ва тафтиш комиссияси аъзоларини бевосита кўрсатиш ҳақида қарор қабул қила олади;

33.3. Район, шаҳар, вилоят (жумҳурият) касаба уюшмаси комитетлари пленумлари раисни, президиум котиблигини сайлайди, котиблик, комиссияни тузади ва тегишли касаба уюшмаси комитети маҳкамасига маош тўланадиган лавозимлар рўйхатини тасдиқлайди. Сайланма органнинг маош тўланадиган маҳкамаси шу органнинг ваколат муддатига тузилади.

Район, шаҳар, вилоят (жумҳурият) комитетларининг раислари, котиблар конференцияларда ҳам бевосита сайланишлари мумкин.

Комитет ўз фаолиятида тегишли конференцияга ва ҳуқуқ доирасида сайлаб қўйилган тармоқ юқори касаба уюшмасига ҳисоб беради;

33.4. тегишли касаба уюшмаси органи пленуми камида йилда икки марта чақирилади.

34. Район, шаҳар, вилоят (жумҳурият) касаба уюшмаси комитети:

34.1. ўз ишини бошланғич касаба уюшмаси ташкилотлари олдида турган мақсад ва вазифаларни ҳисобга олган ҳолда ташкил этади, улар фаолиятини мувофиқлаштиради, ҳуқуқ ва манфаатларининг рўёбга чиқишида амалий ёрдам кўрсатади ва қўллаб-қувватлайди. Касаба уюшмаси органлари қарорларининг бажарилишини ташкил этади;

34.2. совет ҳокимияти ва район, шаҳар, вилоят, мухтор жумҳурият бошқарув идораларида меҳнаткашлар ҳуқуқи ва манфаатларига алоқадор масалаларни кўриб чиқишда иштирок этади;

34.3. барча Советлар халқ депутатлигига номзодлар кўрсатади;

34.4. совет ва хўжалик органлари билан бирга агросаноат тармоғи иқтисодий-ижтимоий ривожланиш планини ишлаб чиқишда, меҳнатни, иш ҳақини ташкил этиш ва нормалаш масалаларини ҳал этишда, моддий рағбатлантириш фондини тузиш ва фойдаланишда қатнашади;

34.5. коллектив шартнома (битим) тузилишини мувофиқлаштиради, уларни бажариш чораларини кўради; меҳнатни муҳофазалашнинг аҳволини, меҳнат қонунчилигига риоя этилишини назорат қилади;

техник, ҳуқуқий, меҳнат инспекторлари ва ишончли врачларга оператив раҳбарлик қилади;

34.6. ижтимоий суғурта ва меҳнаткашлар саломатлигини муҳофазалаш бўйича касаба уюшмаси комитетлари ишини ташкил этади, ижтимоий суғурта маблағлари сарфиёти устидан назорат олиб боради;

34.7. уй-жой ва маданий-маиший объектлар қурилишининг бориши, уй-жой тақсимоти устидан назоратни амалга оширади, савдо корхоналари ва ташкилотлари, умумий овқатланиш ва аҳолига хизмат қилиш билан банд бўлган бошқа ташкилотлар, уларнинг идоравий бўйсунишидан қатъий назар, ишчи назорати комиссиялари фаолиятида иштирок этади, кооператив ва якка тартибдаги қурилишларни, ёрдамчи хўжаликлар, коллектив боғдорчилик ва томорқаларни ривожлантиришга кўмаклашади;

34.8. касаба уюшмаси бюджетига раҳбарликни амалга оширади, унинг сарфиёти устида иш ва назорат олиб боради;

34.9. хўжалик органлари, корхона ва ташкилот раҳбарларининг иқтисодий-ижтимоий ривожланиш масалалари бўйича маърузаларини эшитади.

V. ҚАСАБА УЮШМАСИНИНГ ЮҚОРИ ОРГАНЛАРИ

35. Ўзбекистон ССР агросаноат комплекси ходимлари касаба уюшмасининг олий органи жумҳурият қурултойи ҳисобланади:

35.1. жумҳурият қурултойи камида беш йилда бир марта чақирилади.

Қурултойни чақириш ва унинг кун тартиби ҳақида икки ойдан кечикмай эълон қилинади. Ваколат нормаси ва қурултойга вакиллар сайлаш тартиби касаба уюшмаси марказий комитети томонидан белгиланади:

35.2. қурултой касаба уюшмаси марказий комитети ва касаба уюшмаси тафтиш комиссиясининг фаолияти тўғрисидаги ҳисоботларни тинглайди, касаба уюшмасининг навбатдаги вазифаларини белгилайди, касаба уюшмасининг устави ва ҳаракат дастурини ўзгартиради ва тасдиқлайди, хўжалик органларининг жумҳурият агросаноат комплексини ривожлантириш истиқболлари ҳақидаги маърузаларини тинглайди, меҳнаткашларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялаш масалаларини муҳокама қилади;

35.3. касаба уюшмаси марказий комитети, касаба уюшмаси тафтиш комиссияси қурултойда ёки вилоят (жумҳурият) касаба уюшмаси ташкилоти учун белгиланган норма бўйича бевосита кўрсатиш йўл билан сайланиши мумкин.

Касаба уюшмаси марказий комитети раҳбарлари муқобиллик асосида қурултой ёки марказий комитет пленумида сайланишлари мумкин.

35.4. касаба уюшмаси марказий комитети пленуми зарурат туғилганда, лекин камида йилда бир марта чақирилади.

36. Касаба уюшмаси марказий комитети:

36.1. қурултой томонидан белгиланган ваколат доирасида касаба уюшмаси фаолиятига раҳбарлик қилади. Пленумлар орасида касаба уюшмаси ишига раҳбарлик қилиш учун президиум сайлайди, жорий масалаларни кўриб чиқиш ва ижрони текшириш учун котиблик тузиши ҳам мумкин, комиссиялар тузади, марказий комитет ходимлари сонини ва маош фондини белгилайди, касаба уюшмаси бюджетини тасдиқлайди ва унинг ижроси юзасидан ҳисобот тинглайди.

Касаба уюшмаси марказий комитети ўз фаолияти ҳақида касаба уюшмаси қурултойига ҳисоб беришга мажбурдир;

36.2. тармоқ, давлат ва халқаро даражада, халқаро касаба уюшмалараро муносабатларда касаба уюшмасига бош-қош бўлади, манфаатларини ифода этади ва ҳимоя қилади;

36.3. қонунчилик ташаббуси ҳуқуқини амалга оширади;

36.4. агросаноат комплекси хўжалик органларининг ва касаба уюшмаси комитетларининг касаба уюшмаси ҳуқуқлари тўғрисидаги қонунчиликка ҳамда мазкур уставга зид тарзда қабул қилинган қарорлари ижросини тўхтатиб қўяди;

36.5. агросаноат комплекси тармоқларини иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш масалалари бўйича хўжалик органлари билан битимлар тузади;

36.6. агросаноат комплексини иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш жумҳурият плани лойиҳаларини кўриб чиқади, тармоқ хўжалик органлари, Ўзбекистон ССР ва СССР ҳукуматларига таклифлар, мулоҳазалар киритади;

36.7. янги техника, технологияни яратиш чоғида тегишли давлат органлари билан бирга ижтимоий нормативлар ишлаб чиқишда иштирок этади;

меҳнатни муҳофаза этиш юзасидан қоида ва нормаларга, меҳнат тўғрисидаги қонунчиликка риоя этилишини назорат қилади, тармоқда меҳнатни муҳофазалаш масаласи бўйича қонунчилик ҳужжатларини ишлаб чиқишда қатнашади, техник ва ҳуқуқий меҳнат инспекцияси, унинг ихтиёрида турувчи ишончли врачлар ишига раҳбарлик қилади;

36.8. агросаноат комплексини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, меҳнаткашларнинг ҳуқуқ ва манфаатларига риоя этилиши ҳақида хўжалик органларининг маърузаларини тинглайди;

36.9. хўжалик ва касаба уюшмаси органлари ўртасидаги низоларни кўриб чиқади, келишмовчиликлар бўйича бошқарув органлари ва маъмурият билан музокаралар олиб боради. Митинг ва намойишлар, Ўзбекистон ССР ва СССР қонунчилигига мувофиқ меҳнаткашларни қўллаб-қувватлаш учун огоҳлантирувчи иш ташлашлар ўтказади;

36.10. тармоқ касаба уюшмаси бюджетини бошқаради;

36.11. касаба уюшмаси тузилишини, штатларни келишиб олади, касаба уюшмаси комитетлари фаолиятини ўрганади, уларнинг иши ҳақидаги маърузаларни тинглайди, ижобий тажрибаларни умумлаштиради ва оммалаштиради, касаба уюшмасига аъзолик ва касаба уюшмаси хизмати масалаларини ҳал этади;

36.12. касаба уюшмаси марказий комитети маош тўланадиган маҳкамасини ўз ваколати муддатига тузади.

36.13. жумҳурият касаба уюшмаси ташкилотига касаба уюшмаси фаолияти масалалари, кадрларни тайёрлаш ва ўқитиш масалаларида ёрдам кўрсатади;

36.14. Ўзбекистон ССР ва СССР халқ депутатлигига номзодлар кўрсатади.

VI. БОШҚА ҚАСАБА УЮШМАЛАРИ, УЮШМАЛАРАРО ОРГАНЛАР, ДАВЛАТ, ЖАМОАТ ТАШКИЛОТЛАРИ БИЛАН БАҲАМЖИҲАТ ЎЗАРО ҲАРАКАТ

37. Ўзбекистон ССР агросаноат комплекси ходимлари касаба уюшмаси ишда бошқа касаба уюшмалари, ёшлар ва хотин-қизлар ташкилотлари, давлат органлари ва бошқа жамоат бўлинмалари билан доимо баҳамжиҳат ҳаракат қилади, улар билан ҳамкорликда касаба уюшмаси аъзолари манфаатдорлигига қаратилган тадбирлар ташкил этади.

38. Касаба уюшмасининг районлар, вилоят шаҳарлари, мухтор жумҳуриятдаги бошланғич ташкилотлари, сайлаб қўйиладиган органлари, марказий комитет ўз вакилларини тегишли регионлар уюшмалараро касаба уюшмаси органларига сайлайдилар ёки кўрсатадилар. Бунда улардаги касаба уюшмаси аъзолари манфаатларини ҳимоя қилиш учун берилган ваколатдан фойдаланадилар ва меҳнаткашлар фаровонлигини оширишга қаратилган йирик ижтимоий дастурларни ҳал этишда региондаги барча меҳнаткашлар куч-ғайратини мувофиқлаштириб турадилар.

Касаба уюшмаси ташкилотлари уюшмалараро органдан чиқиши, улардаги ўз вакилларини қайта сайлаши ёки чақириб олиши мумкин;

38.1. уюшмалараро касаба уюшмаси ташкилотлари билан ҳамкорликдаги ҳаракат тартиби йиллик шартнома (бунга молия ишлари ҳам қўшилади) асосида ўрнатилади ва шерикчилик принципи, амалий ҳамкорлик ва ўзаро ҳурмат асосига қурилади.

39. Касаба уюшмаси марказий комитети ва районлар, вилоятлар, мухтор жумҳуриятдаги сайлаб қўйиладиган органлар мустақил (ёки бошқа органлар ва ташкилотлар билан ҳамкорликда) матбуот органини тузишлари мумкин.

VII. ЎЗБЕКИСТОН ССР АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИ ХОДИМЛАРИ ҚАСАБА УЮШМАСИ КЕНГАШИНИНГ МАБЛАҒИ ВА МУЛКИ

40. Касаба уюшмаси тўла молиявий мустақилликка эга. Касаба уюшмаси маблағи кириш ва ойлик аъзолик бадалларидан, маданий-спорт тадбирларидан, шунингдек корхоналар, якка шахслар, касаба уюшмаси нашрлари, савдо-сотиқ ишлари ва бошқа даромад манбаларидан келган тушумлардан таркиб топади.

41. Ҳар ойда аъзолик бадаллари қуйидагича белгиланади: ойлик иш ҳақи, стипендияси 70 сўмгача бўлган касаба уюшмаси аъзолари маошнинг 0,5 фоизи, 70 сўмдан кўпроқ иш ҳақи олувчилар эса бир фоизи миқдорида тўлайдилар.

Касаба уюшмасига аъзо бўлган деҳқончилик хўжалиги эгалари ва якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи шахслар йилда бир марта даромадлар декларациясида кўрсатилган миқдорнинг бир фоизини аъзолик бадали сифатида тўлайдилар.

41.1. касаба уюшмаси ҳисобидаги ишламайдиган пенсионерлар, бола тарбияси сабабидан ишни вақтинча тўхтатган хотин-қизлар ва стипендия олмайдиган студентлар, шунингдек, қонуний меҳнат зиддияти натижасида ишни тўхтатган касаба уюшмаси аъзолари ойига 5 тийин миқдорида бадал тўлайдилар;

41.2. касаба уюшмасига кириш бадали касаба уюшмаси аъзолигига қабул қилинаётган пайтда олинаётган маош ёки стипендиянинг бир фоизи миқдорида тўланади, стипендия олмайдиган ўқувчилар эса 10 тийин миқдорида тўлайдилар;

41.3. касаба уюшмасига аъзоликдан ва бошқа манбалардан тушаётган маблағ касаба уюшмаси йиғилишлари (конференциялар) томонидан бошланғич ташкилотлар касаба уюшмаси комитетлари учун тасдиқланган смета бўйича турли мақсадларга сарфланади;

41.4. касаба уюшмасига аъзолик бадаллари ва бошқа манбалардан тушаётган маблағ марказий, жумҳурият, вилоят, шаҳар ва район касаба уюшмаси комитетларини ана шу сайлаб қўйиладиган органлар томонидан тасдиқланган смета бўйича сақлаш ва тадбирлар ўтказиш учун сарфланади.

41.5. сайлаб қўйилган касаба уюшмаси органлари ўз конференцияларида, пленумларида юқори ва уюшмалараро органлар учун касаба уюшмаси ажратмалари миқдорини белгилайди;

41.6. касаба уюшмаси ортиқча маблағларни исталган банкда сақлаш, акциялар сотиб олиш, кредитлар бериш ёки уни мустақил ёки ҳамкорликдаги корхоналар, кооперативлар ҳисобига халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кенгайтириш учун қўйиш ҳуқуқига эга;

41.7. йиғилган касаба уюшмаси бадалларининг кўпи билан 75 фоизи бошланғич ташкилот комитетининг ихтиёрида қолади.

42. Касаба уюшмасининг бирдамлик фонди аъзолик бадаллари ажратмасидан тузилади. Фондни шакллантириш ва сарфлаш тартиби касаба уюшмаси марказий комитети томонидан белгиланади.

43. Устав вазифаларини амалга ошириш учун зарур касаба уюшмаси мулки касаба уюшмасининг шахсий мулки ҳисобланади.

44. Касаба уюшмасининг пул маблағлари ва мулкига эгалик қилиш ҳуқуқи сайлаб қўйиладиган касаба уюшмаси органларига берилади, улар пул ва мулкдан қанчалик омилкорлик билан фойдаланганлик тўғрисида касаба уюшмаси аъзолари олдида ҳисоб бериб борадилар.

45. Касаба уюшмаси молиявий-хўжалик фаолиятига давлат органлари назорати ўрнатилмайди.

Касаба уюшмасидан чиқиш чоғида пул маблағи, мулк қайтарилмайди ва бўлинмайди.

VIII. ҚАСАБА УЮШМАСИНИНГ ТАФТИШ КОМИССИЯЛАРИ

46. Бошланғич, район, шаҳар, вилоят ва жумҳурият касаба уюшмаси ташкилотларининг тафтиш комиссиялари йиғилишларда, конференцияларда, қурултойда касаба уюшмаси органлари қанча муддатга сайланса, улар ҳам шунча муддатга сайланадилар.

47. Тафтиш комиссияси касаба уюшмаси бюджетининг, ижтимоий суғурта бюджетининг бажарилишини, касаба уюшмаси маблағлари сарфиётининг мақсадга мувофиқлиги ва касаба уюшмаси мулкидан фойдаланишни, ҳисоб-китобнинг йўлга қўйилишини, протокол хўжалиги юритишни тафтиш қилади, шунингдек, тегишли касаба уюшмаси органида меҳнаткашлардан тушаётган шикоят ва аризаларнинг ўз вақтида кўриб чиқилиши устидан назоратни амалга оширади.

48. Юқори касаба уюшмаси органининг тафтиш комиссияси қуйи орган тафтиш комиссияси ишига аралашмайди ва унга нисбатан раҳбар ҳисобланмайди.

49. Тафтиш комиссияси ўз фаолияти тўғрисида касаба уюшмаси органлари билан бир пайтда йиғилишлар, конференциялар, қурултойда ҳисоб бериб боради.

IX. ҚАСАБА УЮШМАСИ ОРГАНЛАРИНИНГ ЮРИДИК ШАХС СИФАТИДАГИ ҲУҚУҚЛАРИ ТЎҒРИСИДА

50. Бирлашма, корхона, ташкилот, муассаса, колхоз, совхоз, касаба уюшмаси комитетлари, район, шаҳар, вилоят, жумҳурият касаба уюшмаси комитетлари, касаба уюшмаси марказий комитети ҳуқуқий шахс ҳисобланадилар, улар муҳр ва касаба уюшмаси марказий комитети томонидан белгиланган намуна штампига, банкда ҳисоб счётига эга бўладилар.

50.1. Ўзбекистон ССР агросаноат комплекси ходимлари касаба уюшмаси ўз рамзига эга бўлади;

50.2. Ўзбекистон ССР агросаноат комплекси ходимлари касаба уюшмасининг 1 қурултойи қарорларига мувофиқ Ўзбекистон ССР агросаноат комплекси ходимлари касаба уюшмаси марказий комитети Ўзбекистон агросаноати ходимлари касаба уюшмаси жумҳурият комитети ҳуқуқларини қабул қилувчи ҳисобланади.

Касаба уюшмаси ўз аъзоларининг уюшқоқлик, бирлик ва бирдамлик бўйича устав қоидаларига тўла риоя этишларига кафилдир.

Ушбу устав лойиҳасига доир таклиф ҳамда фикр-мулоҳазаларни Ўзбекистон ССР агросаноат комплекси ходимлари касаба уюшмаси уставини ишлаб чиқувчи ишчи комиссиясига қуйидаги манзилгоҳга юборишингизни сўраймиз: Тошкент шаҳри — ГСП, «Правда Востока» кўчаси, 24-уй. Агросаноат комплекси ходимлари касаба уюшмасининг жумҳурият комитети.

---

*) Мухтор жумҳурият касаба уюшмаси органи.

Ҳар ҳафта шанба сонида

Муйчинак

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими Аббос МУҲИДДИН таҳрири остида

ЭЧКИГА ЖОН ҚАЙҒУСИ

Эчкига жон, қассобга ёғ қайғуси дегандек, баъзи кимсалар мўмай даромад илинжида хуфя бозорни кўкнор, банг (ҳинд канопи) каби заҳарли гиёҳлар билан таъминлаб турипгибди. Бунга чидаб бўладими?!

Самарқанд вилоятида нашавандликка қарши кураш бўйича муҳим тадбирлар амалга оширилаяпти. «Қора кўкнор — 90» текшируви ана шу жиҳатдан эътиборга лойиқ. Унга вилоят агросаноат комитети, соғлиқни сақлаш бўлими ва бошқа тегишли ташкилотларнинг ходимлари жалб этилди. Аҳоли томорқалари, тоғ даралари ва ҳоказо жойларда ўтказилган, кеч кузгача давом этадиган текширишнинг дастлабки натижаларидан ташвишланмай илож йўқ: оғу гиёҳлари ҳар йилгидан кўпроқ майдонларни эгаллаган.

Каттақўрғон районидаги «Ленин йўли» колхозида истиқомат қилувчи Бўта Отаевнинг томорқаси кўздан кечирилганда 1200 квадрат метр жойда кўкнор экини борлиги аниқланди. Бегона кўздан муҳофаза қилиш учун кўкноризор атрофи девор билан ўралган.

Шу райондаги Ленин номли колхозда яшовчи Қурбон Раҳимов ҳам пул деса ўзини томдан ташлашга тайёр. У қонунга хилоф равишда 4 сотихдан ортиқ майдонда кўкнор етиштирган. Бундай мисоллар оз эмас. Пайариқ районидаги «Коммунизм» колхозидан Эштемир Ҳусановга тегишли оғу майдони 180 квадрат метр, Булунғур районидаги «Ўзбекистон» совхозидан Салима Эрдонованинг «зироати» 272 квадрат метр чиқди. Юқорида номлари зикр этилганларнинг аксарияти пенсия ёшидаги кишилар. Уларнинг баҳонасини қаранг: гўё кўкнорини ўзлари учун экишганмиш. Тиббий текширишда бу «беозор» қарияларнинг ҳаммаси соғломлиги, шунингдек, кўкнор истеъмол қилмаслиги аён бўлди. Оғули гиёҳни парваришлаш катта жисмоний меҳнат талаб қилади. Бу ишни кекса одам уддалай олмайди. Чунончи, 79 ёшли Бўта Отаевнинг 12 сотих майдондаги экинга ишлов беришига ким ишонади? Йўқ, гап бошқа ёқда. Коса тагида ним коса бор. Қария сохта валломатлик кўрсатиб, бу ишнинг бошида турган фарзандларини жиноий жавобгарликдан сақлаб қолишга уринмаяптимикин?

Оғу етиштириш билан шуғулланаётганлар орасида оқ-қорани таниган зиёлилар, хусусан, қишлоқ ўқитувчилари борлиги ачинарли. Булунғур районидаги 10-ўрта мактаб ўқитувчиси Ҳасан Худойбердиев сиртдан қараганда қўй оғзидан чўп олмайдиган одамга ўхшайди. Аслида-чи, «Россия» совхозида истиқомат қилувчи бу «муаллим» жон койитмай пул топишнинг ҳадисини олган. Унга қарашли кўкноризор ўлчанганда 328 квадрат метр чиқди. Мактабда эзгулик, ахлоқ-одобдан ваъз айтиб, амалда қинғир иш билан шуғулланаётган «педагог»нинг миси чиқди.

Мўмай даромадга тузоқ қўйганларнинг яна бир тоифаси борки, улар бошқа хил оғули гиёҳ — банг (ҳинд канопи) етиштириш билан машғул. Самарқанд районидаги Улуғбек номли колхознинг «Зарафшон қишлоғида истиқомат қилувчи Очил Остонов, Фароғат Аҳмедова томорқасида 37—45 тупдан банг экини экилганлиги аниқланди. Бундай фактлар вилоятнинг бошқа мавзеларида ҳам мавжуд. Аниқланган фактлар юзасидан текшириш ишлари олиб борилмоқда. Барча кўкноризорлар йўқ қилиб ташланди.

Айбдорлар қилмишларига яраша тегишли жазо олишлари аниқ. Масаланинг бошқа жиҳати бор. Оғули гиёҳлар асосан ҳовлиларда, шахсий томорқаларда етиштирилаётир. Бу кишини ташвишлантиради. Томорқа мева, сабзавот, турли ноз-неъматларни кўпайтиришнинг муҳим манбаи-ку, ахир. Ургут районининг тоғолди зоналарида кўкнор етиштириш учун трактор ва бошқа техника воситаларидан фойдаланилаётганига нима дейсиз? Наҳотки шаҳар бедарвоза бўлса?!

М. ЭРАЛИЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ХАНДА

Хонага таъзим билан кириб келган ходимдан бошлиқ сўради:
— Хизмат?
— Янги «меҳмон» кўрдик. Унга исмингизни қўйишга розилик берсангиз, хўжайин...

* * *

— Дада, бизникига келган амаки ҳайвонот боғида ишлайдими?
— Йўқ.
— Нега бўлмаса унга: «Кеча роса маймун ўйнатдинг-да», дедингиз?

* * *

— Уйимда ҳар куни лекция эшитаман, дейсан. Лектор ким?
— Хотиним-да!

* * *

Мактаб ремонтини кўздан кечираётган текширувчилардан бири директордан сўради:
— Нима учун ҳар қайси синф хонаси олдига икки-учтадан тоғора қўйилган?
— Чакка ўтганда шошиб қолмайлик, деймиз-да.

* * *

Китобхон учрашувда ёзувчидан сўради:
— Ўз ишингизни қандай қилиб қайта қураяпсиз?
— Турғунлик йилларида ёзган мадҳияларимни оловга ташлаяпман.

* * *

— Ота-онангни ҳурмат қилмас эмишсан, дўстим?
— Бекор гап! Ҳар куни эрталаб салом бериб тураман.

* * *

Хотин эридан нолиди:
— Жуда соддасиз-да, хўжайин. Яхши билан ёмонни ажрата олмайсиз.
— Тўғри, — иқрор бўлди эр. — Агар одам ажрата олиш қобилиятига эга бўлганимда сенга уйланмасдим.

О. УСАРОВ.

* * *

Бир киши милицияга қўнғироқ қилиб деди:
— Ўртоқ инспектор, тезроқ келинг, машинамни ўғирлаб кетишди!
— Алло!.. Ўғриларнинг қайси томонга кетишганини айтолмайсизми?..

* * *

— Биласанми, дўстим, ажойиб бир ўғлимиз бор-да. Қанча сўксанг, уришсанг ҳам миқ этмайди.
— Демак, жуда одобли экан-да. Ёши нечада?
— Яқинда бир ёшга тўлади.

Ў. ҚИЛИЧЕВ.

БОЛАЛАГАН БАҲОНА

Деновдаги «Саид Оталик» мадрасаси узоқ ўтмишдан ёдгорлик. Шаҳарликлар у билан ҳақли равишда фахрланишади. Ноёб обидани таъмирлаш масаласи кўтарилганда ҳамма хурсанд бўлганди. Ўшандан бери неча қовун пишиғи ўтди. Амалий натижадан ҳануз дарак йўқ. Бу ишнинг кафиллигини олган валломатларнинг ваъдалари болахонадор эди. Ҳолва деган билан оғиз чучимас экан. Дўппини бошда айлантиргунча ўн йил ғизиллаб ўтиб кетибди. Юз уч хонали шўрпешона мадраса эса кун сайин путурдан кетиб, харобага айланаётир. Шаҳар Совети ижроия комитетига йўлланган арзномада ҳаммаси баён қилинганди. Бу ердаги мутасаддилар пуч ёнғоқ билан қўйин тўлдиришнинг ҳадисини олишган экан, бўш келишмади: «Ташвишланманглар, ҳаммаси яхши бўлади». Яна ваъда! Бемаза қовуннинг уруғи кўп, дегани шу бўлса керак-да. 1987 йил «Труд» газетасига йўлланган бир энлик шикоят катта шов-шувга сабаб бўлди. «Саид Оталик» мадрасасига тушида ҳам қиё боққиси келмайдиганлар ғимирлаб қолишди. Дастлаб «Меъмор» деган ташкилотдан А. Алиев, кейин областдан К. Алланов, А. Чориев, В. Харламов, Т. Ғаниев, А. Мингбоевлар келишиб, мавжуд аҳвол билан танишдилар. Маълум бўлдики, 1973—1984 йилларда обидани таъмирлаш учун ажратилган 23.419 сўмдан ярми ҳам ўзлаштирилмабди.

Текширувчилар бу фактларни аниқлаб, оқ қоғозга туширишгач, шикоятчиларни тинчитган бўлишди: «Хотиржам бўлинглар, 1988 йилда таъмирлаш ишлари бошланади». Сутдан оғзи куйган қатиқни ҳам пуфлаб ичганидек, деновликлар бунақа субутсизликдан безиллаб қолишганди. Қизиғи шундаки, қаерга арзнома юборишса, уни мадрасадаги ҳолатга „ҳиссадор" бўлган кишиларнинг ўзларига қайтариб жўнатишарди. 1988 йил июлда Ўзкомпартия Марказий Комитетига юборилган шикоятга жумҳурият маданият вазирлигидан Ф. М. Ашрафий жавоб йўллаб, таъмирлаш ишлари 1989 йилда бошланишини маълум қилган. Бу ваъданинг ҳам палағдалиги аён бўлди. Қарангки, жумҳурият Олий Совети Президиумига йўлланган арзнома ҳам Ф. М. Ашрафийнинг қўлига тушибди. Энди у илгариги сўзидан қайтиб: «Зарур қурилиш материаллари йўқ. Ғишт топилса 1990 йилда ишга киришилади», — деб жавоб бериш билан қутилиб қўя қолди.

Деновликлар ҳайрон: энди кимга мурожаат қилишса экан? Шу орада область «Ленин байроғи» газетасида мадрасадаги ташвишли аҳвол ҳақида мақола чиқди-ю, ҳамма енгил тортгандек бўлди. Зора энди муз жойидан кўчиб, ишлар юришиб кетса... Тўғри гапнинг тўқмоғи бор. Область тарихий ёдгорликларни муҳофаза қилиш жамияти, область маданият бошқармасидаги баъзи мутасаддилар танқиддан тегишли хулоса чиқариш, аҳволни яхшилаш ўрнига мақоладан нуқсон ахтара бошладилар. Масала кўндалангига қўйилганда «Саид Оталик»ни таъмирлаш 1981 йилгача маҳаллий бюджет ҳисобидан олиб борилганлигини рўкач қилишди. Уларнинг эътироф этишича, саккиз йил мобайнида бу ишга жамиятнинг 300 минг сўмдан ортиқроқ пули сарфланган эмиш. Лоқайдлик, эътиборсизлик давом этмоқда. Важ-корсонларнинг охири кўринмаяпти.

Таажжуб! Авлоддан авлодга ўтиб келаётган тарихий обиданинг нураб бораётганлиги наҳотки ҳеч кимни ташвишлантирмаса? Уни таъмирлаш, асл ҳолига келтириш учун яна қанча вақт керак? Айтинг-айтинг, ишқилиб мутасадди ўртоқлар бу сафар ҳам бир баҳона ўйлаб топишмасин-да!

Э. МАҲМУДОВ,
Денов шаҳри.

ҲАЖВ ДАФТАРИДАН

БЕТИМНИНГ ҚАЛИНИ...

(Шахсий манфаати йўлида тунни ҳам, кунни ҳам беҳаловат ўтказиб, «Бетимнинг қалини — жонимнинг ҳузури» қабилида иш тутадиган бир безбет хусусида).

Ҳузур кўрсин деб жоним,
Бетимни қалин қилдим.
Текин бўлсин деб ноним,
Бетимни қалин қилдим.

Қўзиб юлғичлик дардим,
Ўнгдан, сўлдан ўмардим.
Қайнасин деб қозоним,
Бетимни қалин қилдим.

Елғондан қасам ичдим,
Нафи йўқ дўстдан кечдим.
Тўлсин дея ҳамёним,
Бетимни қалин қилдим.

Худбинликда ёлғизман,
Сурбет, беор, беюзман.
Сотиб номус, виждоним,
Бетимни қалин қилдим.

Виждонсиз деди кимдир,
Имонсиз деди кимдир.
Тан олмасдан нуқсоним,
Бетимни қалин қилдим.

Бойлик тўплаш шиорим,
Сарф кетказар мадорим.
Сўкса ҳам дўст-ёроним,
Бетимни қалин қилдим.

Турсунбой МАҲМУДОВ.

НАСРИЙ МАСАЛЛАР

ЖЎЖАХЎРОЗ ДАРДИ

Ҳовлидаги жўжахўроз бир-икки марта томоқ йиртиб қичқирди. Сўнг:
— Менга ҳам халқ артисти унвони беришмасмикин, а? — деб хомтама бўлди у.

ЎЧИРҒИЧ

— Ўчиришга ўчираману, лекин аслидай қила олмайман: барибир изи қолади. Яхшиси хатога йўл қўйманглар...

ЖАҲЛ ВА АҚЛ

Жаҳл:— Мен Жоҳилликнинг қора чақмоғини чақдим.
Ақл: — Мен Оқилликнинг нурли чироғини ёқдим.

БЕГОНА ЎТ

— Нега бизни бегона ўт дейишади? Ахир, биз ҳам шу далада ўсиб унамиз-ку, — деб зорланишди Курмак, Ғумай ва Печаклар.
— Сизлар — текинхўрсизлар, шунинг учун бегонасизлар, — жавоб қилишди уларга.

ТЕГИРМОН ТОШИ

— Қизиқ, тегирмон тоши мунча тарақлаб шовқин солаяптийкин?
— Тарновдан ҳеч нарса тушмаётгандир-да...

ПУЧ ЁНҒОҚЛАР

— Ҳой, инсон! Салмоқлаб кўриб нима қиласан? Қўйнингни тўлдириб турибмиз-ку, бошқа ёнғоқлардан қаеримиз кам?
— Билмадим... Ҳар қалай, сал енгилтакроқсизлар...

ҚАНОТ БОҒЛАГАН ЧУМОЛИ

Чумоли кечасию кундузи бир зум тиним билмай ғимирларди. Нимаики кўрса— донми, хашакми инига таширди. Егани олдида, емагани кетида, лекин Чумоли тўйдим демасди.
— Нима, ҳадеб ерда юраверамanми? Сал юқорироққа кўтарилсам, эҳтимол бундан яхшироқ нарсаларга эга бўлардим?
У шундай деди-ю, қанот боғлаб учди. Лекин узоққа боролмади — Чумчуққа ем бўлди.

ГУЛ ВА МЕВА

— Мунчаям очилиб-сочилиб кетибсан, Гул? — деб сўрашди дарахт гулидан. — Қара, кўзни оласан-а...
— Мен... мева тугаяпман,— деди Гул ҳижолатдан енгил титраб.
— Туф, туф, кўз тегмасин...

ИЗЗАТТАЛАБ ДАЪВОСИ

— Менинг рўпарамга келганда қуёш ҳам эгилиб салом бериб ўтсайди...
— Кўнгиллари яна нимани тўсайди?

ТОВУС БИЛАН ТУРНА

— Вой бечора-ей, сен ҳам ўзингни қушман, деб юрибсан-да, а? — деб лабини бурди Товус Турнага. — На бирор безагинг, на тузукроқ либосинг бор. Дунёга келиб ниманиям кўрдинг?..
— Мен кўрган жойларни сен икки дунёда ҳам кўролмайсан, — жавоб қилди Турна.

ТУЛКИ

— Олампаноҳ, — деди Тулки бир куни Шерга, — Мен сизни бир жойга бошлаб бораман, товуққа тўямиз...
— Тулки бошлаган йўлдан фақат тулки юради, Шер юрмайди, — деди Шер.

ЁМОННИНГ ҚИЛИҒИ

— Менга қанот берилмаганда, бўлмаса парранда зотини қириб ташлардим, — зорланди Мушук.
— Бошимга шох битмаганда, бўлмаса ҳайвон зотини тинч қўймасдим, — деди Эшак.
Ёмоннинг иши ёмонлик-да!

АЙИҚ

Бир лўли айиқ ўйнатарди. Баҳайбат махлуқ эгаси нима деса шуни қилар, гоҳ ўйин тушар, гоҳ ётар, гоҳ турарди. Ҳамма унга ҳайрон эди.
—Эҳ, бурнимдан ип ўтказиб олган-да, нноложман, — деб қўярди Айиқ мунғайиб.

АЙРОН

Ёзнинг иссиқ кунида бир танқидчи айрон истеъмол қилди.
— Айроннинг қатиғи кам, ниҳоятда суюқ, музи ҳам, тузи ҳам йўқ... Лекин бу жузъий камчиликларга қарамасдан уни ичса бўлади, — деди у тамшаниб туриб.

Мухтор ХУДОЙҚУЛОВ.

МЎЙЧИНАККА ЖАВОБ

ЧАККИГА ДАККИ

«Одамзоднинг феъли қизиқ. Эрмак учун нималарни ўйлаб топмайди! Биров отга, биров итга, биров каптарга, яна биров беданага ишқибоз. Бизнинг қаҳрамонимиз эса янгилик деса ўзини томдан ташлашга тайёр...».

Газетанинг 12 май сонида босилган «Мушугини пишт деманг» сарлавҳали мақола ана шундай сатрлар билан бошланганди. Қуйида унга олинган жавоб билан танишинг.

«Мақола матлубот жамияти ходимлари иштирокида муҳокама этилди. «Ўзбекистон» колхозида жойлашган 58-магазинда хизмат маданияти пастлиги, савдо қонун-қоидалари бузилаётганлиги тўғри танқид қилинган. Бу текширишда тўла аниқланди. Ўз вазифаларига совуққонлик билан муносабатда бўлганликлари учун магазин мудири Ш. Алқосимов ҳамда фаррош М. Маматқуловага ҳайфсан берилди.

Мавжуд нуқсонларни бартараф этиш, савдо маданиятини ошириш юзасидан тегишли тадбирлар белгиланди.

А. ДАДАХОНОВ,
Андижон область, Ленин шаҳар матлубот жамияти уюшмасининг раиси».

— Бу маҳсулотлар ўз томорқангизданми, Деҳқонбой?
— Э, қаёқда! Шаҳардан олиб келаяпман.

Ш. СУБҲОНОВ чизган расм.

ТАБИАТ ВА ИНСОН

ЗОМИН БАҒРИДА

Ўрмонбегиларнинг ташвиши ёз ойларида айниқса кўпайгандан кўпаяди. Уларни тоғ дараларида, қалин арчазорлар қўйнида, ўтлоқларда, қори эримайдиган чўққилар ёнбағрида гоҳ яёв, гоҳ отларини елдириб бораётган пайтда учратасиз. Қисқаси, табиатнинг жонкуяр посбонлари қишин-ёзин чарчаш нималигини билмайдилар. Уларнинг нияти ягона — Ўрта Осиё Швейцарияси деб ном олган Зомин табиати бойликларини кўз қорачиғларидек асраб-авайлаш. Халқ паркининг наботот ва ҳайвонот дунёси бой ҳамда ранг-баранг. Бу ерларда «Қизил китоб»га кирган ўнлаб ноёб ўсимликлар ва ҳайвонлар эҳтиёт қилиб сақланмоқда. Фақат халқ паркигагина хос шифобахш ўсимликлар кўп. Уларни муҳофаза қилиш, йўқ бўлиб кетишига йўл қўймасликни ўрмонбегилар ўзларининг муқаддас бурчи деб ҳисоблайдилар.

Зоминнинг кўкўпар тоғлари ажойиб бойликлари билан машҳур. Туркистон силовсини, қўнғир айиқ, қора лайлаклар, Ҳимолай улари, турли хил атиргуллар дилларга завқ-шавқ бағишлайди. Чеки йўқ кенгликларда судралувчи жониворлардан чархилон, кўлворилон, морхўр, Северцев қўйлари, Мензбир суғурлари фақат халқ парки ерларидагина сақланиб қолган. Ҳали ҳам учраб турадиган бебош овчилар, табиат бойликларига кўз олайтирувчи тартиббузарлар уларни пинҳона овлаш пайида бўладилар. Шу боис ўрмонбегилар ҳар доим ҳушёр турибдилар. Улар табиат бойликларига кўз олайтирган кишиларга қарши дадил кураш олиб бораяптилар. Тартибни бузганларга жарималар солиниб, наботот ва ҳайвонот оламининг ноёб вакилларини сақлаш чоралари кўрилмоқда.

Келинг, она табиатни асраб-авайлашда ўрмонбегиларга кўмакдош бўлайлик. Шу йўл билан биз уларга яқиндан ёрдам берамиз, ажойиб бойликларни сақлаб қолишга муносиб ҳисса қўшамиз.

Н. АДИЯНОВ.

СУРАТЛАРДА: Зомин халқ паркининг божмони Аҳрор Акрамов; ҳисобчи ва назоратчи Нурилла Қаюмов; табиат билимдони Раҳмонқул Азимов ўғиллари Мавлон ва Омон билан; паррандалар «маликаси» — каклик тоғ йўлагида сайр этиб юрган пайт.

Муаллиф олган суратлар.

СПОРТ АХБОРОТИ

НАВБАТ — ЧОРАК ФИНАЛГА

Бугун Италияда ўтаётган жаҳон биринчилигида чорак финал учрашувлари бошланади. Олтин медаллар учун курашга киришган 24 кучли командадан мана энди саккизтаси қолди.

Курашни давом эттираётган командаларнинг имкониятлари қандай? Бу саволга жавоб беришдан аввал кеча «Правда» рўзномасида эълон қилинган «Баҳо беришга шошилмай турайлик» сарлавҳали мақолага бир нигоҳ ташлайлик. Унда жаҳон биринчилигига келган 24 команданинг «Элекс» рейтинги, яъни кучи берилган. Жадвалга назар ташлаган киши ГФР терма командаси биринчи ўринда турганини кўради. Бу бежиз эмас, албатта. Немис футболчилари чиройли, ҳужумкор ўйин кўрсатиш билан бирга рақиблари дарвозасини мўлжалга олишда ҳам пешқадамлик қилмоқдалар. Улар ҳозиргача ўтказилган учрашувларда ўзгалар дарвозасига ўн иккита тўп йўлладилар. Шу жиҳатдан қараганда иккинчи ўринда чехословак футболчилари боришаяпти. Улар рақиблари дарвозасини ўн марта ишғол этдилар.

Рейтинг жадвалида иккинчи ўрин берилган Италия терма командаси олтита тўп киритиб, ўз дарвозаси дахлсиз қолишига эришган.

Қисқаси, бугун бўлиб ўтадиган чорак финал учрашувлари ишқибозларни қизиқтираётган кўпгина саволларга жавоб беради. ГФР футболчилари бундан буён ҳам ҳужумкорлик шиори остида ўйнай оладиларми? Нимчорак баҳсларида омади келган Аргентина ва Югославия терма командалари муваффақиятларга тасодифан эришмаётганликларини бу сафар исботлай оладилармикан? Футбол ватани — Англия футболчилари олтин медаллар учун курашни давом эттиришга қодирмилар? Бошқача айтганда, ишқибозлар жавоб кутаётган саволлар кўп. Уларга бугун бошланиб, эртага давом этадиган чорак финал учрашувларидан сўнг тўла-тўкис жавоб оламиз. Бир нарса аниқ: кучли саккиз командадан тўрттаси қолиб, тўрттаси мусобақалардан чиқиб кетади. Лекин қайси бирларига омад кулиб боқиши-ю қайси бирларидан юз ўгириши ноаниқ.

«НЕФТЯНИК» ОЛДИНДА

Фарғонанинг «Нефтяник» командаси ўзининг кучли коллектив эканини, бир неча йиллардан бери бекорга зона ғолиби бўлмаётганлигини бу йил ҳам исбот этмоқда. Жумҳуриятимиздаги энг гўзал шаҳарлардан бирининг футболчилари куни кеча ўтказилган навбатдаги тур учрашувларидан сўнг иккинчи лиганинг шарқий зонасида ягона пешқадам бўлиб олдилар. Улар ўз майдонларида Чимкентнинг «Мелиоратор» командаси билан бўлган матчда 1:0 ҳисобида ғалаба қозондилар. Бу ютуқ ҳамюртларимизга 16 ўйиндан сўнг 22 очко тўплаб, биринчи ўринга чиқиб олиш имконини берди. Тўплар нисбати эса 24—11. Бу кўрсаткич ҳам бошқа коллективларга солиштирганда анча яхши.

«Мелиоратор» мазкур мағлубиятдан сўнг гарчи қимматли икки очкони бой берган бўлса-да, ўйинлар жадвалидаги мавқеини сақлаб қолди. Команда иккинчи ўринда бормоқда.

Энди ўйинлар жадвалига бир назар ташлайлик. Командалар навбатдаги турдан сўнг қуйидаги тартибда ўрин олдилар:

	Ў	Т	О
«Нефтяник» (Фарғона)	16	24-11	22
«Мелиоратор» (Чимкент)	17	29-16	21
«Океан» (Находка)	14	22-11	20
«Навбаҳор» (Наманган)	17	20-17	20
«Трактор» (Павлодар)	17	21-15	18
«Химик» (Жамбул)	15	17-13	18
«Сўғдиёна» (Жиззах)	17	15-16	18
«Амур» (Благовешчинск)	12	12-6	17
«Экибастузчи» (Экибастуз)	17	19-21	17
«Олға» (Фрунзе)	13	19-12	16
«Автомобилист» (Қўқон)	16	17-16	16
«Вахш» (Қўрғонтепа)	16	18-20	16
«Иртиш» (Омск)	17	15-17	16
«Целинник» (Целиноград)	17	11-13	16
«Шахтёр» (Қарағанда)	17	12-17	15
«Динамо» (Барнаул)	17	17-25	14
«Звезда» (Иркутск)	17	16-17	14
«Қайсар» (Қизил Ўрда)	17	8-13	14
«Копет-Доғ» (Ашхобод)	17	18-20	13
«Сурхон» (Термиз)	16	10-20	13
«Зарафшон» (Навоий)	17	11-24	11
«Спартак» (Андижон)	13	11-22	7

Навбатдаги тур учрашувлари 2 июлда ўтказилади.

Муҳаррир ўринбосари Н. ЁҚУБОВ.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»— «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-56-21, 33-16-27-, 32-54-41, Масъул котиб. — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими — 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими — 32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Таржима бўлимлари — 32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Р. — 04317.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Д. 1217.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12